

SLOVAČKA

PROFIL EMITIVNOG TRŽIŠTA - IZDANJE 2024.

SADRŽAJ

OPĆI PODACI O TRŽIŠTU	3
POLITIČKO UREĐENJE	3
STANOVNIŠTVO	4
OPĆE KARAKTERISTIKE GOSPODARSTVA	4
MEDIJI I OGLAŠAVANJE NA TRŽIŠTU	6
PREGLED ORGANIZATORA PUTOVANJA NA TRŽIŠTU	13
DOPRINOS TRŽIŠTA UKUPNOM HRVATSKOM TURISTIČKOM REZULTATU	15
REZULTATI 2022. PREMA SUSTAVU eVISITOR (svi kapaciteti)	16
NALAZI ISTRAŽIVANJA TOMAS HRVATSKA 2022./2023.	19
TURISTIČKA SEZONA 2024. – OPĆI POKAZATELJI I NAJAVE	35
TURISTIČKA SEZONA 2024. – HRVATSKA.....	36

OPĆI PODACI O TRŽIŠTU

Teritorijalno-upravna podjela: osam regija, 79 okruga, 138 gradova, 2.933 općine.

Susjedne zemlje: Republika Češka, Republika Poljska, Ukrajina, Republika Mađarska, Austrija.

Površina: 49,036 km²

Regije:

- Bratislavská regija – 723.714 stanovnika
- Trnavská regija – 565.296 stanovnika
- Nitrianska regija – 673.547 stanovnika
- Trenčianska regija – 573.699 stanovnika
- Žilinska regija – 689.525 stanovnika
- Banskobistrička regija – 620.986 stanovnika
- Prešovská regija – 807.657 stanovnika
- Košička regija – 780.288 stanovnika

Najveći gradovi

Glavni grad: Bratislava 475.577 stanovnika

Ostali veći gradovi:

Košice (228.249), Prešov (84.360), Žilina (82.298), Banská Bystrica (75.667), Nitra (78.049), Trnava (63.498), Trenčín (54.599), Martin (52.144).

Izvor: Ured za statistiku

POLITIČKO UREĐENJE

Slovačka Republika je srednjoeuropska zemlja koja se nakon osamostaljenja, dana 1. siječnja 1993., uspješno uključila u strukture EU:

- 1. svibnja 2004. postala je članicom EU
- 21. prosinca 2007. postala je članicom šengenskog prostora
- 1. siječnja 2009. ušla je u eurozonu.

Državno uređenje: republika

Politički sustav: parlamentarna demokracija

STANOVNIŠTVO

Stanovništvo: 5.434.712 građana (31.12.2021.)

Stanovništvo prema narodnosti - Slovaci (85,8%), Mađari (9,7%), Romi (1,7%), Česi (0,8%), Rusini (0,4%), Ukrajinci (0,2%), ostali i neuvedeni (1,4%).

Stanovništvo prema vjerskoj pripadnosti – katolici (62,0%), protestanti (6,9%), grčki katolici (4,1%), kalvinisti (2%), pravoslavci (0,9%), ateisti (13%).

Prema spolu (31.12.2021.)

- žene 2.776.809
- muškarci 2.657.903

Prema dobi:

- 0-14: 872.796 (16,0%)
- 15-64: 3 616.958 (66,55%)
- 65 i više: 944.958 (17,39%)

Izvor: Ured za statistiku

OPĆE KARAKTERISTIKE GOSPODARSTVA

Slovačka je mala otvorena ekonomija, ovisna o gospodarskom razvoju okolnih zemalja, prvenstveno Njemačke. Slovačko gospodarstvo skoro je u potpunosti ovisno o uvozu energetskih sirovina (nafte i zemnog plina). Slovačka je i značajna industrijska zemlja. Glavne industrijske grane su automobilska, kemijska i strojarska industrija. Automobilska industrija najveći je potencijal slovačkog gospodarstva, a ujedno je Slovačka i najveći svjetski proizvođač automobila po glavi stanovnika. Oko 85% izvoza Slovačke ide u zemlje Europske unije.

Makroekonomski pokazatelji

	2021.	2022.	2023.*	2024.*
BDP, tekuće cijene (mlrd. eura)	100,3	109,7	121,8	117,5
Realni rast BDP-a (%)	3,0	1,7	1,3	-6,4
Izvoz robe (%)	10,2	2,3	-1,9	6,7
Uvoz robe (%)	11,2	4,0	-7,3	5,5
Inflacija (%)	3,2	12,7	10,7	4,5
Nezaposlenost (%)	6,9	6,1	5,8	9,3

Izvor: Ministarstvo financija, (*) procjena

Aktualno stanje BDP-a, usporedba s prethodnim godinama i prognoza za naredne godine; BDP po glavi stanovnika

Prema podacima Ministarstva financija za 2022., ukupan BDP iznosio je 109,7 milijarde eura, dok je rast BDP-a iznosio 1,7%. Ministarstvo financija za 2023. očekuje rast BDP-a od 1,3%, dok za 2024. predviđa pad od 6,4%.

BDP *per capita*: 20.207 eura.

Postotak nezaposlenosti u 2022., aktualno stanje u 2023. i procjena budućeg trenda

Stopa nezaposlenosti u 2022. godini iznosila je 6,1%, dok je u drugom kvartalu 2023. iznosila 5,7%. Prema predviđanjima Ministarstva financija Slovačke, nezaposlenost će u 2023. iznositi 5,8% a u 2024. godini 9,3%.

Prosječna plaća

Prosječna nominalna mjesečna plaća zaposlenika u drugom kvartalu 2023. godine iznosila je 1.419 eura, što je rast od 9,9% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Ministarstvo financija Slovačke predviđa rast nominalnih plaća u 2023. godini od 10,2% te 0,3% u 2024. godini.

Stopa inflacije

Prosječna stopa inflacije u 2022. godini bila je na razini od 12,7%, dok je u rujnu 2023. iznosila 8,2%. Ministarstvo financija Slovačke predviđa za 2023. godinu inflaciju na razini od 10,7% te za 2024. godinu 4,5%.

Vanjskotrgovinska bilanca

U prvih osam mjeseci 2023. godine vrijednost izvezena robe na godišnjoj razini porasla je za 8,3% na 72,4 milijarde eura, a kod uvoza za 0,4% na 69,1 mlrd. eura. Vanjskotrgovinska bilanca bila je pozitivna u iznosu od 3,3 mlrd. eura, dok je u istom razdoblju prošle godine bila negativna u iznosu oko 1,9 mlrd. eura.

Procjena daljnjeg gospodarskog stanja u ostatku 2023. te u 2024. godini

BDP će se povećati za 1,3%. Kućanstva će nakon inflatornog šoka morati početi štedjeti, a potrošnja će pasti. Inozemna potražnja neće poduprijeti slovački izvoz - europska će industrija zaostajati.

Ipak, tržište rada ostaje otporno, sa stopom nezaposlenosti koja će dosegnuti povijesno najnižu razinu od 5,8%. Problem sa smanjenjem radne snage u Slovačkoj ublažava zapošljavanje gotovo 100.000 stranaca.

Uz pad inflacije i povlačenje EU fondova u drugoj polovici 2023. realne će plaće zaposlenih rasti. Prosječna nominalna plaća u 2023. će porasti za 10,2%, najviše u 26 godina. Najviše će „profitirati“ zaposleni u građevinarstvu, kojem pogoduje završetak programskog razdoblja EU fondova, a

istovremeno se bori s nedostatkom radne snage. Plaće će značajno porasti i zaposlenima u javnom sektoru, gdje će plaće rasti za 11%.

Visoke cijene drže državnu potrošnju i potrošnju kućanstava u međugodišnjem padu, dok će prosječna inflacija dosegnuti 10,7%.

MEDIJI I OGLAŠAVANJE NA TRŽIŠTU

Aktualni prikaz glavnih medija (TV, dnevni listovi, magazini, online) po tematskim segmentima

Naklade, regionalna pokrivenost, čitanost, praćenje za medije

Izvor: istraživanje agencije Market &Media & Lifestyle; razdoblje I. i II. kvartal 2022.

Prikaz glavnih medija (TV, dnevni listovi, magazini) po segmentima (turistički, politički sportski).

TV

- TV Markíza – privatna televizija – najgledanija TV u Slovačkoj, pokrivenost cijela Slovačka, gledanost 34%
- TV JOJ – privatna televizija – pokrivenost cijela Slovačka, gledanost 27%
- RTVS 1 – slovačka državna televizija – pokrivenost cijela Slovačka, gledanost 24%

Radio

- Radio Expres – privatni radio, pokrivenost cijela Slovačka, slušanost 17%
- Radio Slovensko 1 – slovački državni radio – pokrivenost cijela Slovačka, slušanost 15%
- Fun radio – privatni radio, pokrivenost cijela Slovačka, slušanost 10%
- Radio Europa 2 – privatni radio, pokrivenost cijela Slovačka, slušanost 8%
- Radio Vlna - privatni radio, pokrivenost cijela Slovačka, slušanost 7%
- Radio Jemné melódie – privatni radio, pokrivenost cijela Slovačka, slušanost 6%
- Radio Regina – slovački državni radio 2, pokrivenost cijela Slovačka, slušanost 5%

Tisak

Glavni dnevni listovi:

- Nový čas – čitanost 13%, pokrivenost cijela Slovačka
- Plus 1 deň – čitanost 6%, pokrivenost cijela Slovačka
- Pravda – čitanost 5%, pokrivenost cijela Slovačka
- SME – čitanost 5%, pokrivenost cijela Slovačka
- Šport – čitanost 4%, pokrivenost cijela Slovačka
- Hospodárske noviny – čitanost 3%, pokrivenost cijela Slovačka
- Denník N – čitanost 3%, pokrivenost cijela Slovačka

Glavni časopisi

Tjednici

- Plus 7 dní – čitanost 5%, pokrivenost cijela Slovačka
- Báječná žena – čitanost 4%, pokrivenost cijela Slovačka
- Život – tjednik, čitanost 4%, pokrivenost cijela Slovačka
- Nový Čas pre ženy – tjednik, čitanost 3% pokrivenost cijela Slovačka
- Eurotelevízia – tjednik, čitanost 3%, pokrivenost cijela Slovačka
- Slovenka – tjednik, čitanost 3%, pokrivenost cijela Slovačka

Dvotjednici

- TV max – čitanost 6%, pokrivenost cijela Slovačka
- Relax - čitanost 4%, pokrivenost cijela Slovačka
- Tele plus - čitanost 3%, pokrivenost cijela Slovačka
- 100+1 – čitanost 2%
- Žena a život – čitanost 2%

Mjesečnici

- Zdravie - čitanost 5%, pokrivenost cijela Slovačka
- Emma – čitanost 5%, pokrivenost cijela Slovačka
- Záhradkár - čitanost 4%, pokrivenost cijela Slovačka
- Evita – čitanost 4%, pokrivenost cijela Slovačka
- Napínivé krížovky - čitanost 4%, pokrivenost cijela Slovačka

Specijalizirani tisak – turizam

- GEO – mjesečnik, naklada 20.000, pokrivenost cijela Slovačka
- Traveler – tromjesečnik, naklada 8.000 primjeraka, pokrivenost cijela Slovačka

Najposjećenije web stranice

- www.sme.sk
- www.aktuality.sk
- www.azet.sk/pokec.sk/
- www.zoznam.sk
- www.atlas.sk
- www.cas.sk
- www.topky.sk
- www.dennikn.sk
- www.pluska.sk
- www.etrend.sk
- www.pravda.sk
- www.hnonline.sk
- www.tvnoviny.sk

- www.netky.sk
- www.24hod.sk
- www.noviny.sk
- www.centrum.sk
- www.markiza.sk
- www.cestovanie.sk
- www.dobrodruh.sk

PROFIL EMITIVNOG TURISTIČKOG TRŽIŠTA U 2022. I 2023. GODINI

Generalni osvrt na aktualno stanje na emitivnom turističkom tržištu

Da se slovačko tržište nakon pandemije u 2022. počelo stabilizirati i da su Slovaci bili željni putovanja govore podaci najjačeg slovačkog online prodavača karata Pelikán.sk, koji je potvrdio kako se u 2022. vratilo gotovo 90% zrakoplovnih putnika. Dominirala Europa, no oporavku je pomoglo i otvaranje prema jugoistočnoj Aziji. "Trend se značajno promijenio otvaranjem popularnih azijskih destinacija poput Tajlanda, Indonezije ili Filipina. U posljednjem tromjesečju Azija je činila 20% ukupne prodaje," navodi Patrik Vas, menadžer strateških partnerstava u Pelikánu. Apsolutno najpopularnije odredište za odmor zrakoplovom ipak je bila Italija, u koju je otišla gotovo četvrtina zrakoplovnih putnika. Najveći rast prodaje karata zabilježen je za Hrvatsku jer je uvedena zrakoplovna linija iz Bratislave za Zagreb za koju je postojao veliki interes te je u odnosu na 2019. zabilježen rast prodaje karata za Hrvatsku od 500%.

U prvom kvartalu 2023., prema izjavama najjačih slovačkih organizatora putovanja, postojao je ogroman interes za ljetovanja. Unatoč krizi i inflaciji, već u siječnju Slovaci su kupovali boravke u egzotične zemlje, tako da su turističke agencije imale neke hotele gotovo rasprodane u glavnoj ljetnoj sezoni. Interes za *first minute* aranžmane u 2023. bio je veći nego u vrijeme prije pandemije. Direktor marketinga CK Hydrotour Matúš Milko navodi: „*S first minute* ponudama na raspolaganju vam je gotovo cijeli katalog turističke agencije. U *last minute* birate samo ono što je ostalo.“

“Čak i ako ćemo imati priliku vidjeti visoke popuste u sklopu *last minute* ponuda, one će biti za određene datume, određene hotele, određene destinacije, pod određenim uvjetima. Većina će ih biti usmjerena na dvokrevetne sobe bez mogućnosti pomoćnog ležaja“, objašnjava predsjednik Slovačke udruge putničkih agencija i agencija Roman Berkeš.

Zaključak je tada bio kako će zbog velike potražnje za odmorima diljem Europe ljeti biti gotovo nemoguće pronaći slobodne kapacitete u hotelima te su mnoge agencija apelirale da Slovaci svoju odluku o odmoru donesu što prije, jer će cijene ljetovanja biti 30 do 50% veće uoči sezone.

Istraživanje na uzorku od 1.000 ispitanika koje je provela agencija Go4insight u svibnju 2023. godine pokazalo je kako je otprilike 70% Slovaka ove godine planiralo ljetni odmor. Većina obitelji s djecom planirala je otići na ljetni odmor. Stariji od 60 godina u većem broju nisu planirali ići na godišnji odmor. Čak 14% stanovništva (i više od četvrtine onih koji planiraju ljetni odmor u inozemstvu) planiralo je posjetiti Hrvatsku ove ljetnoj sezoni 2023. Velik broj Slovaka planirao je ići u Italiju (7%), jednako velik interes vladao je i za Grčku (7%) te Tursku (7%).

Predsjednik udruge putničkih agencija slovačke SACKA-a g. Berkes rezultat istraživanja za actuality.sk prokomentirao je kako većina Slovaka uglavnom nema ambiciju provesti godišnji odmor istražujući zemlju. "Oni radije traže lijepo hotelsko naselje s pješčanom plažom, all inclusive uslugama, animacijama, bazenima, vodenim parkovima, obiteljskim sobama i sve to uz povoljnu cijenu".

U lipnju 2023. iz udruge putničkih agencije SACKA navodili su kako su turističke agencije u Slovačkoj prodale više od 80% programa. Ljetna sezona se tako približava trendovima „zapadnih zemalja“ - produžuje se na svibanj, lipanj, rujanj i listopad. Kako navode iz udruge, ljetno 2023. će po broju klijenata nadmašiti povijesno najjače sezone 2019. i 2022. godine.

Utjecaj političkih i ekonomskih kretanja na turistički promet u 2022. i 2023.

Kako pokazuju podaci Slovačkog ureda za statistiku, u 2022. broj putovanja Slovaka u inozemstvo više se nego udvostručio u odnosu na 2021. Duži odmor izvan Slovačke činili su 63% svih inozemnih putovanja na odmor. Slovaci su u 2022. realizirali 1,9 milijuna putovanja izvan Slovačke s boravkom od 4 ili više noći, što je ipak milijun manje nego u 2019. Od ukupnog broja putovanja bilo u zemlji ili inozemstvu, najviše je porastao broj kratkih inozemnih boravaka. Njihov broj se u 2022. gotovo utrostručio, pa su se takva putovanja približila vrijednostima prije pandemije.

U 2023. može se reći da Slovačke od putovanja na odmor u inozemstvo nije odvratila niti visoka stopa inflacije, niti sveukupni pad štednje kućanstava koja je, prema procjenama analitičara, na najnižoj razini u posljednjih 20-ak godina. Nekoliko zrakoplovnih prijevoznika, ali i putničkih agencija, slažu se da je sezona 2023. za njih rekordna.

"Interes za avio karte i putovanja općenito nikada nije bio tako velik kao ove godine. U usporedbi s 2019., koja je bila rekordna, rast je veći od 10%", ističe Katarína Šuchterová, glasnogovornica slovačkog prodavača zrakoplovnih karata Pelikan.sk.

Prema informaciji najvećeg slovačkog turoperatora Satur-a, Slovaci su u 2023. značajno promijenili svoje ponašanje u planiranju godišnjeg odmora. Kako je objasnila direktorica putničke agencije Satur Eleonóra Fedorová za refresher.sk u listopadu 2023., Slovaci više ne planiraju odmor u zadnji čas, već preferiraju kupovinu u *first minute* razdoblju. Udio *last minute* prodaje pao je s 50% u 2019. na 20% u 2023. Slovaci također manje putuju individualno i spremniji su platiti usluge putničke agencije, navodi Eleonóra Fedorová.

Ukupan broj stanovnika koji su tijekom 2022. otputovali na odmor i procjene broja putovanja u 2023.

Turizam u Slovačkoj polako se oporavlja od pandemije. U 2022. broj stanovnika koji su otputovali na odmor u osobne svrhe bio je 2.790.051, 65% više nego godinu ranije. Broj inozemnih godišnjih odmora više se nego udvostručio, a kratka domaća putovanja približila su se razini iz vremena pandemije.

Prema službenim podacima Statističkog ureda Slovačke Republike, u sezoni 2022. građani Slovačke ostvarili su 9.757.783 putovanja u osobne svrhe te 684.377 službenih putovanja. Najviše Slovaka u 2022. realiziralo je putovanja u vlastitoj zemlji (69,2%).

Ukupan broj Slovaka koji u 2022. nisu uopće putovali bio je 1.771.972 (30% manje nego 2021.) od čega 35% su bili osobe u dobi starijoj od 65 godina. Najčešći razlozi bili su financijska situacija, zdravstveno stanje te obiteljski razlozi.

Polovinom svibnja 2023 u medijima je objavljen članak u kojem slovačke turističke agencije procjenjuju da će broj Slovaka na odmoru ove godine biti usporediv s 2019., kada je organizirano na odmor otputovao najveći broj Slovaka u povijesti - više od 700.000.

Broj stanovnika koji su u 2022. na odmor otputovali u inozemstvo / odmor proveli u vlastitoj zemlji i procjene za 2023.

U inozemstvo je u 2022. godini ostvareno 3.005.046 putovanja, od čega 1.890.943 dužih (4 i više noćenja) i 1.114.103 kraćih (1-3 noćenja). U 2021. je ostvareno 1.390.613 inozemnih putovanja. Unutar Slovačke u 2022. ostvareno je 6.752.737 putovanja, od čega 1.753.497 dužih i 4.999.241 kraćih putovanja. U 2022. zabilježen je rast od 48,9% kod domaćih putovanja te 116% kod putovanja u inozemstvo u odnosu na 2021. godinu. Omjer ostvarenih putovanja vlastita zemlja-inozemstvo iznosi 69,2%:30,8%. Kod putovanja u vlastitoj zemlji prevladavaju kratka putovanja. Motiv dužih i kraćih domaćih putovanja je odmor i rekreacija. Drugi najčešći motiv je posjeta rodbini i prijateljima.

U 2023., zbog negativnih ekonomskih prilika i stalnog povećanja cijena energenata, robe široke potrošnje te općenito rasta inflacije, očekujemo da će se i dalje trend provođenja odmora u vlastitoj zemlji nastaviti, ali prema izjavama TO/TA ipak raste i broj odlazaka u inozemstvo.

Redoslijed omiljenih destinacija u 2022.– procjene za 2023.

Za Slovake je Češka destinacija broj jedan, dok je Hrvatska druga, s najviše ostvarenih noćenja Slovaka u inozemstvu. Nakon Hrvatske slijede Mađarska, Italija i Austrija prema broju putovanja, a prema noćenjima Italija, Turska te Mađarska. Prosječan broj noćenja na inozemnim putovanjima bio je 5,5, dok je najviše ostvareno noćenja u Turskoj (8,3), Hrvatskoj (8), i Italiji (5,6).

	Broj putovanja	Udio u %	Broj noćenja	Udio u %
Inozemne destinacije	3.005.046	100,0	16.610.510	100,0
Češka	729.713	24,3	2.612.918	15,7
Hrvatska	344.576	11,5	2.756.808	16,6
Mađarska	306.310	10,2	917.570	5,5
Italija	283.242	9,4	1.579.465	9,5
Austrija	207.322	6,9	880.375	5,3
Poljska	156.952	5,2	426.496	2,6
Turska	150.003	5,0	1.250.922	7,5
Grčka	115.056	3,8	848.738	5,1

Izvor: Ured za statistiku Slovačke

Ako gledamo destinacije u koje se najviše letjelo, prema podacima zračne luke u Bratislavi, u 2023. u sklopu redovnih linija tijekom srpnja omiljeni su bili London, Burgas, Milano, Larnaka, ali i Sardinija. Što se tiče charter letova, u srpnju je značajno dominirala Antalya u Turskoj, zatim Burgas u Bugarskoj i Larnaca na Cipru. Da se Slovaci najčešće odlučuju za neku od europskih zemalja, pokazuje i statistika portala Superletuska.sk. Tijekom cijele godine najveći interes je za London i Pariz. Ljeti su to ljetovališta uz Sredozemno i Crno more.

Prema podacima SACKA-e, prije glavne sezone 2023. najbolje su se prodavali Turska, Grčka i Cipar te Hrvatska i Egipat. Prema podacima invia.sk to su bili Tunis, Bugarska, Španjolska, Kanarski otoci i Italija.

„Najpopularnija destinacija Slovaka i u dosadašnjem dijelu sezone svakako je i dalje Hrvatska. Najveći broj Slovaka putuje u Hrvatsku, ali vrlo velik dio njih putuje individualno, odnosno ne koriste usluge turističkih agencija, a što se tiče organiziranog turizma, lider je Turska. U posljednjem desetljeću izgradili su široku lepezu velikih ultra luksuznih hotelskih resorta sa svim uslugama koje naši turisti traže. Imaju više vrsta bazena, tobogana, vodenih svjetova, animaciju itd., po dosta pristupačnim cijenama. Omjer kvalitete i cijene je najkorektniji u Turskoj, pa zato najviše Slovaka organizirano odlazi tamo. Nakon Turske najpopularnija je Grčka, posebno otoci. Glede ostalih avio destinacija tu su i Španjolska i Italija. Može se reći da interes raste i za Cipar. Čini se da se iz godine u godinu povećava i interes za Egipat“ navodi Roman Berkes predsjednik udruge putničkih agencija Slovačke (SACKA).

Omjer između organiziranog i individualnog prometa za vodeće destinacije u 2022. i procjene za 2023.

Individualni promet je dominantan, budući da su u 5 TOP destinacija Slovaka okolne zemlje te Italija i Hrvatska, u koje slovački turisti većinom putuju individualno.

Vrsta prijevoza koji su turisti generalno preferirali prilikom odlaska na godišnji odmor u 2022. i procjene za 2023.

Slovaci prvenstveno koriste automobil i zrakoplov na dužim putovanjima u inozemstvo.

Preferencije prema vrsti prijevoza:

- automobil (51,1 %)
- zrakoplov (29,6 %)
- vlak (10,7 %)
- autobus (7,3%)

Udio Slovaka koji za putovanja u inozemstvo koriste zračni prijevoz postupno raste. U usporedbi s godinama pandemije, kada je 13% Slovaka u 2020. te 20% u 2021. za odmor koristilo zrakoplov, u 2022. godini bio ih je gotovo 30%. Zračni promet tako se približio razini iz 2019., kada su Slovaci putovali zrakoplovima na 31% inozemnih odmora. Ipak, u 2023. i nadalje je prevladavao prijevoz automobilom, s obzirom na omiljenost bližih destinacija.

Najnoviji podaci od zračne luke u Bratislavi za 2023. govore o najjačoj ljetnoj sezoni od završetka pandemije - od lipnja do rujna Zračna luka Bratislava prevezla je oko milijun i po putnika. Interes za charter letove porastao je za oko 15% u odnosu na 2019. godinu (u ovogodišnjoj ljetnoj sezoni oni su činili oko 44% ukupnog prometa). "U devet mjeseci ove godine prevezli smo 1,5 milijuna putnika, a kraj godine očekujemo 1,8 do 1,9 milijuna putnika", izjavio je Dušan Keketi, direktor Zračne luke u Bratislavi, dodavši da je ukupan broj prevezenih putnika već blizu brojke u godinama prije pandemije. „Ipak, moramo reći kako smo izgubili kompletan promet za Ukrajinu i Rusiju, što je manjak od oko 300.000 putnika“, dodao je Keketi.

Koji su način organiziranja odmora / bukiranja turisti preferirali prilikom odlaska na godišnji odmor u 2022. i procjene za 2023.

Procjena je kako se za putovanje putem turističkih agencija odlučuje 55%, a individualno 45% turista iz Slovačke. Za hrvatske destinacije udio prometa putem turističkih agencija iznosi 24%, dok individualno putuje 76% Slovaka. Organiziranje godišnjeg odmora putem interneta u Slovačkoj, za hrvatske destinacije i općenito, nadalje raste.

Prema izjavama predstavnika Udruge slovačkih putničkih agencija SACKA-e te nekih većih organizatora putovanja iz Slovačke, u 2023. godini bilježi se trend povećanja organiziranih putovanja.

Preferencije turista s obzirom na vrstu smještaja u 2022. i procjene za 2023.

- hoteli – 64,7 %
- obiteljski smještaj – 9,5 %
- kod rodbine i prijatelja – nekomercijalno – 22,5%

Općenito možemo kazati kako se svake godine povećava interes za hotele više kategorije s *all inclusive* ponudom. Istovremeno, interes za obiteljski smještaj u Hrvatskoj i dalje je visok.

Udio hotela u 2022. godini povećao se u odnosu na 2021., kada su Slovaci zbog restrikcija puno manje putovali u destinacije gdje koriste hotelski smještaj (Turska, Grčka, Španjolska).

Razrada tržišta s obzirom na motiv putovanja u 2022. i procjene za 2023.

Slovaci najčešće putuju tijekom glavnog godišnjeg odmora, u trajanju od 8 do 14 dana, uglavnom u srpnju i kolovozu tijekom školskih praznika (oko 70%). Najomiljeniji i dalje ostaje „klasičan“ odmor na moru (interes za nautiku i sportske aktivnosti). Ostali važni motivi putovanja su opuštanje, vikend izleti u europske metropole, kulturne manifestacije, rekreacijske aktivnosti, posjet obitelji i prijateljima, *shopping* turizam i službena putovanja.

U 2022. najviše je bilo putovanja od 4-7 noćenja (44%), međutim u odnosu na 2021. udio takvih putovanja je pao isto kao i broj putovanja od 8 i više noćenja, dok se broj putovanja od 1-3 noćenja povećao u odnosu na 2021.

Glavni motivi putovanja kod dugih boravaka u inozemstvu u 2022. godini:

- rekreacija i sport – 76%
- posjeta rodbine i prijatelja – 20%

Najviše putovanja u inozemstvo ostvarili su slovački turisti s ciljem posjećivanja gradova (53%), morskih destinacija (32%), ruralnih područja (9%) i planina (9%).

Izvor: Ured za statistiku

U 2023., prema podacima najvećeg organizatora putovanja u Slovačkoj Satur, turisti sve češće više nisu željeli uživati samo u moru i plaži, već i u povijesnim znamenitostima te kulturi zemlje. Stoga su odmori u europskim metropolama i boravak uz more vezan uz dodatne aktivnosti jako traženi. Italija je već godinama vodeća za ovakav vid „istraživačkog“ odmora, ali Slovake privlače i Portugal, Francuska, Španjolska, Velika Britanija i Skandinavija. Susjedne zemlje, Češka i Austrija, upotpunjuju listu najpopularnijih zemalja za takvu vrstu odmora.

Prosječni budžet/potrošnja po putovanju u 2022. i procjene za 2023.

Prema službenim podacima Ureda za statistiku Slovačke, prosječni izdaci za jedno putovanje u 2022. rasli su u zemlji i inozemstvu. Za boravke u zemlji zabilježeno je povećanje od 12% na godišnjoj razini, sa 150 eura na 167 eura po putovanju (+11% u odnosu na 2019.) Kod inozemnih boravaka prosječna potrošnja po osobi iznosila je 509 eura, 14,2% više nego u 2021.

U 2023., istraživanje portala Kariéra.sk ističe kako bi otprilike trećina ispitanika željela potrošiti iznos od 300 do 600 eura, dok 19% planira potrošiti više od 1.500 eura. Glede prosječnog iznosa koji ispitanici planiraju potrošiti tijekom ljetovanja, on iznosi 1.096 eura. Stanovnici velikih gradova u dobnoj skupini od 35 do 54 godine planiraju natprosječnu potrošnju. Najštedljiviji su ljudi stariji od 55 godina iz središnje Slovačke i oni koji imaju samo osnovno obrazovanje.

PREGLED ORGANIZATORA PUTOVANJA NA TRŽIŠTU

Glavni TO/TA s programima za Hrvatsku

Turističko tržište u Slovačkoj već je nekoliko godina relativno stabilno te ne dolazi do značajnih pomaka. Na tržištu posluju godinama provjereni i etablirani turoperatori i turističke agencije.

Lideri:

- Globtour Group   www.globtour.sk
- Satur Travel   www.satur.sk
- TIP Travel   www.tiptravel.sk
- Koala tours   www.koala.sk
- Hydrotour   www.hydrotour.sk
- CK Fifo   www.fifo.sk
- Turancar   www.turancar.sk

Svi navedeni lideri (osim Hydrotoura) imaju u ponudi i Hrvatsku.

Organizatori putovanja specijalizirani za Hrvatsku:

- CK Aquamarin   www.aquamarin.sk

- Intermedial www.intermedial.sk
- N.I.K. Slovakia www.nikslovakia.com
- CK More www.more.sk
- Pegas tour www.pegastour.sk
- Ria Tour www.riatourck.sk
- Sun Travel www.suntravel.sk
- Ferrotour online.ferrotour.sk
- Adriahome www.adriahome.com

Najznačajnije *online* agencije:

U posljednje vrijeme sve popularnije postaju *online* putničke agencije. Među najvećima je Invia.sk, a značajan je i Pelikan.sk, koji ima niz *online* kampanja na vodećim portalima.

Ostali specijalisti:

- nautički turizam – CK My Way, Felyma Yacht, Maxo Yachting, Yacht Travel
- egzotika, ture – CK Bubo, Pax tour
- programi za djecu – CK Úsmev, CK Cevarm, CK Slniečko, CK Bombovo
- sportske manifestacije – Mars Sport Travel
- omladinska putovanja, jezični tečajevi – CKM Travel
- VIP klijentela – VIP travel

Osvrt na poslovno okruženje i eventualne promjene u domeni TO/TA tijekom 2022. i 2023.

Krizne godine za opstanak TO/TA bile su 2020. i 2021, budući da ih je velika većina imala uplaćena sredstva kod poslovnih partnera u destinacijama, a u mnoge se zemlje zbog pandemije putovalo s brojnim ograničenjima, ili u vrlo malom obujmu.

Ipak, 2022. godina bila je poslovno vrlo uspješna, budući da su restrikcije vezane uz putovanja bile ukinute, a Slovaci željni odmora, što se osjetilo već u vrijeme uskršnjih blagdana. Brojni Slovaci su tijekom 2022. realizirali svoja putovanja u mediteranske zemlje, pa tako i Hrvatsku, čime se poslovno okruženje stabiliziralo.

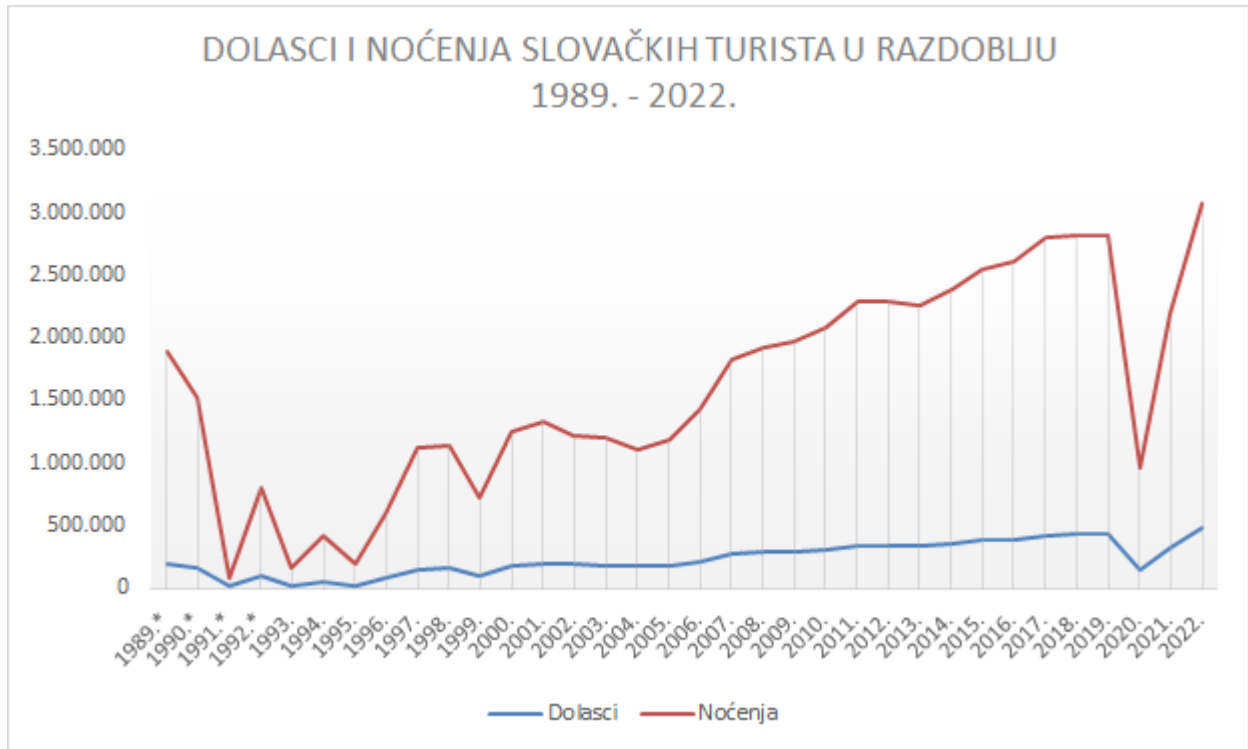
Ove godine na slovačko tržište odlučio se „vratiti“ češki turoperator br. 1 Čedok - 25% programa u Slovačkoj prodaju putem weba i šire svoju mrežu poslovnica. Planiraju do kraja 2023. godine u Slovačkoj imati 5 poslovnica te se nastaviti širiti i sljedeće godine. Trenutno su u Bratislavi, Trnavi, Žilini, a uskoro u Banskjoj Bystrici. Najveći konkurenti su im na slovačkom tržištu Satur, DerTuristik i TipTravel.

Prema slovačkoj udruzi putničkih agencija SACKA, niti jedna putnička agencija u Slovačkoj u 2023. nije u stečaju i ne očekuju se daljnji stečajevi. Kako je objasnila SACKA ni tijekom pandemije, zahvaljujući pomoći države, nisu zabilježili veliki broj stečajeva turoperatora (bilo ih je najmanje u cijeloj Europi).

DOPRINOS TRŽIŠTA UKUPNOM HRVATSKOM TURISTIČKOM REZULTATU

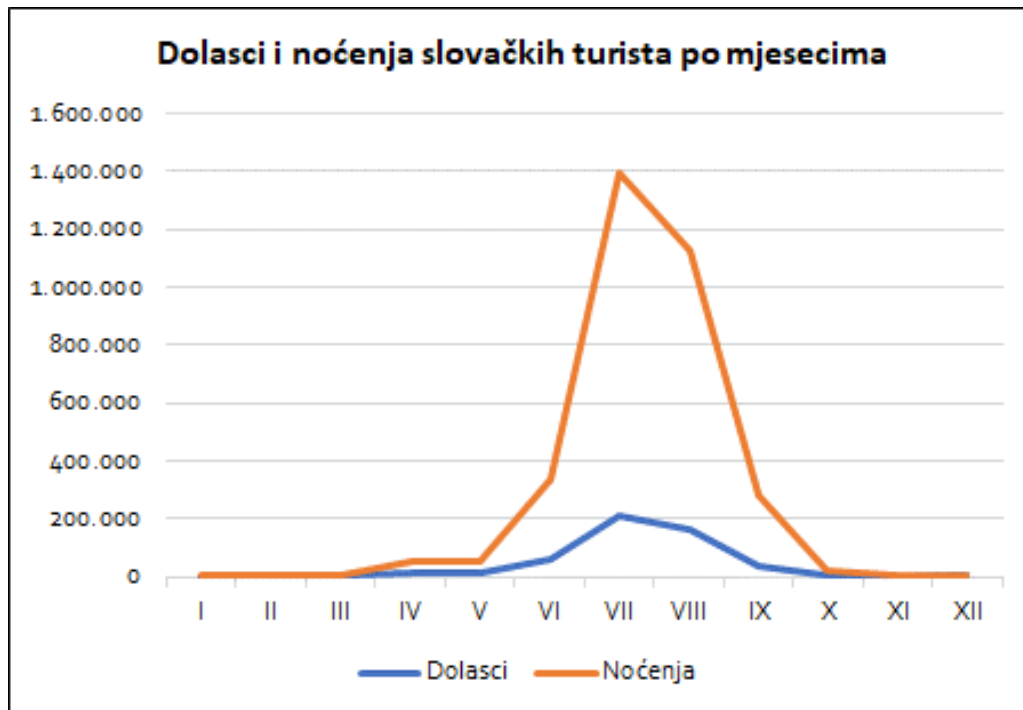
SLOVAČKA	Dolasci		1989.=100	Noćenja		1989.=100
	apsol.	indeks		apsol.	indeks	
1989.*	192.680		100	1.893.043		100
1990.*	171.349	89	89	1.524.570	81	81
1991.*	12.322	7	6	82.493	5	4
1992.*	107.755	874	56	806.176	977	43
1993.	23.327	22	12	161.472	20	9
1994.	59.048	253	31	417.948	259	22
1995.	27.071	46	14	200.228	48	11
1996.	84.000	310	44	600.000	300	32
1997.	153.930	183	80	1.119.837	187	59
1998.	161.664	105	84	1.142.600	102	60
1999.	107.629	67	56	723.090	63	38
2000.	187.344	174	97	1.249.188	173	66
2001.	202.905	108	105	1.335.005	107	71
2002.	191.176	94	99	1.223.480	92	65
2003.	187.955	98	98	1.204.963	98	64
2004.	176.294	94	91	1.100.947	91	58
2005.	184.891	105	96	1.183.499	107	63
2006.	217.986	118	113	1.428.346	121	75
2007.	280.586	129	146	1.831.655	128	97
2008.	299.318	107	155	1.927.093	105	102
2009.	292.450	98	152	1.974.402	102	104
2010.	310.031	106	161	2.084.013	106	110
2011.	335.021	108	174	2.282.066	110	121
2012.	337.429	101	175	2.294.100	101	121
2013.	337.035	100	175	2.258.279	98	119
2014.	355.000	105	184	2.382.996	106	126
2015.	380.942	107	198	2.550.018	107	135
2016.	389.698	102	202	2.605.519	102	138
2017.	425.173	109	221	2.794.329	107	148
2018.	430.882	101	224	2.813.770	101	149
2019.	439.538	102	228	2.817.452	100	149
2020.	145.310	33	75	970.540	34	51
2021.	327.294	225	170	2.189.144	226	116
2022.	480.264	147	249	3.071.636	140	162

IZVOR: DZS - komercijalni smještajni kapaciteti

IZVOR: DZS - komercijalni smještajni kapaciteti

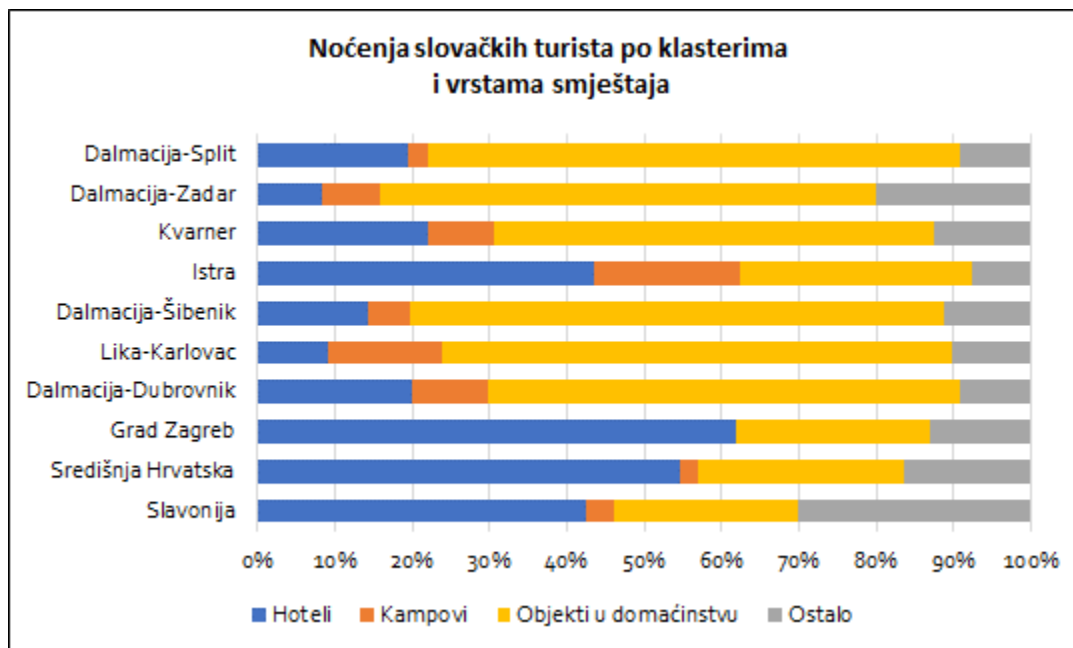
REZULTATI 2022. PREMA SUSTAVU eVISITOR (svi kapaciteti)

Promet po klasterima

	Dolasci	Noćenja
Dalmacija-Split	103.810	763.135
Dalmacija-Zadar	97.202	719.617
Kvarner	95.934	574.329
Istra	84.412	490.539
Dalmacija-Šibenik	53.362	384.993
Nautika	18.177	117.249
Lika-Karlovac	25.648	104.782
Dalmacija-Dubrovnik	15.609	97.525
Grad Zagreb	11.910	21.013
Središnja Hrvatska	11.313	17.223
Slavonija	1.909	3.658
Ukupno	519.286	3.294.063

Top destinacije

Grad općina	Noćenja
Vir	136.746
Vodice	134.377
Crikvenica	121.378
Umag	84.593
Nin	82.163
Zadar	77.783
Podgora	71.251
Šibenik	70.964
Makarska	69.101
Tučepi	65.879

Dolasci po dobi i spolu

	muškarci	žene
0-5 godina	3,7%	3,5%
6-11 godina	5,0%	4,9%
12-17 godina	3,9%	4,2%
18-24 godina	2,8%	3,3%
25-34 godina	6,1%	6,7%
35-44 godina	11,5%	11,5%
45-54 godina	10,1%	8,3%
55-64 godina	4,8%	4,6%
> 65 godina	2,5%	2,6%

NALAZI ISTRAŽIVANJA TOMAS HRVATSKA 2022./2023.

Istraživanje TOMAS Hrvatska 2022./2023. je kvantitativno primarno istraživanje obilježja turističke potražnje u Hrvatskoj u kojem se podaci prikupljaju izravno od turista koji borave u Hrvatskoj. Pristup u definiranju metodološkog okvira istraživanja TOMAS Hrvatska 2022./2023. temelji se na znanstveno-istraživačkim metodama, uključivanju multidisciplinarnog tima stručnjaka te transparentnom i inovativnom pristupu utemeljenom na dugogodišnjem iskustvu i međunarodnoj prepoznatljivosti u postavljanju metodologije i provođenju kvantitativnih longitudinalnih istraživanja turističke potražnje.

Pet je glavnih skupina obilježja/pokazatelja koji se prikupljaju:

- Profil turista: spol, dob, školska sprema, zemlja stalnog boravka i mjesečni prihodi kućanstva.
- Obilježja putovanja: pratnja na putovanju, glavni razlog putovanja, motivi poslovnih i odmorišnih putovanja, izvori informacija o destinaciji, učestalost posjeta Hrvatskoj (za inozemne turiste) i destinaciji, glavno korišteno prijevozno sredstvo za dolazak u destinaciju, korištenje usluga niskobudžetnih zračnih prijevoznika (za turiste koji su koristili zrakoplov u dolasku/odlasku), korištenje usluga paket aranžmana, usluge uključene u paket aranžman te način i vrijeme rezervacije smještaja.
- Obilježja boravka u destinaciji: duljina boravka na putovanju i u destinaciji (broj noćenja), broj korištenih komercijalnih smještajnih objekata tijekom putovanja, usluge u okviru smještaja, aktivnosti u destinaciji (38 ponuđenih aktivnosti) te korištena prometna sredstva u destinaciji.
- Izdaci na turističkom putovanju, odnosno turistička potrošnja: izdaci za usluge paket aranžmana (ukoliko je putovanje bilo organizirano kao paket aranžman), izdaci za prijevoz u Hrvatskoj do destinacije i natrag, izdaci za lokalni prijevoz, izdaci za uslugu smještaja s povezanom uslugom hrane, izdaci za hranu i piće izvan smještaja, izdaci za kupnju, izdaci za kulturu i zabavu, izdaci za sport i rekreaciju, izdaci za izlete te svi ostali izdaci.
- Stavovi o ponudi/zadovoljstvo ponudom: ocjena ukupnog zadovoljstva, ocjena pojedinačnih elemenata ponude, smetnje koje su negativno utjecale na boravak u destinaciji te namjera preporuke.

Dizajn uzorka Stratificirani slučajni uzorak/stratificirani kvotni uzorak

Stratumi:

- Mjeseci: lipanj 2022. do lipanj 2023. godine;
- Regije: Istarska županija, Primorsko-goranska županija, Ličko-senjska županija, Zadarska županija, Šibensko-kninska županija, Splitsko-dalmatinska županija, Dubrovačko-neretvanska županija, Grad Zagreb, Slavonija (Brodsko-posavska, Vukovarsko-srijemska, Osječko-baranjska, Požeško-slavonska i Virovitičko-podravska županija), Sjeverna Hrvatska (Zagrebačka, Krapinsko-zagorska, Međimurska, Varaždinska i Koprivničko-

križevačka županija) i Središnja Hrvatska (Bjelovarsko-bilogorska, Sisačko-moslavačka, Karlovačka županija);

Konačni rezultati istraživanja, listopad 2023.

Vrste smještaja: hoteli prema kategoriji (hoteli visoke i više kategorija - 4* i 5*, hoteli s 3*, hoteli niže kategorije uključujući nekategorizirane objekte, pansione i slično)², hosteli, kampovi, obiteljski smještaj;

Zemlje porijekla turista: Hrvatska, Njemačka, Slovenija, Austrija, Poljska, Italija, Češka, Ujedinjeno Kraljevstvo, Skandinavija (Švedska, Norveška, Danska i Finska), Mađarska, Nizozemska, Slovačka, Francuska, Bosna i Hercegovina, Sjedinjene američke države, Švicarska, Belgija, Španjolska, Srbija i azijske zemlje.

Pregled ključnih nalaza predmetnog istraživanja, s usporednim pokazateljima po tržištima slijedi u nastavku:

MJESEČNA PRIMANJA KUĆANSTVA PREMA ZEMLJI PORIJEKLA

MJESEČNA PRIMANJA KUĆANSTVA	Ukupno	Hrvatska	Inozemni turisti	Inozemni turisti																			
				Njemačka	Slovenija	Austrija	Poljska	Italija	Češka	Ujedinjeno Kraljevstvo	Skandinavija	Mađarska	Nizozemska	Slovačka	Francuska	Bosna i Hercegovina	SAD	Švicarska	Belgija	Španjolska	Srbija	Ostale EU zemlje	Azijske zemlje
Do 500 eura	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,3	0,0	0,3	0,0	0,3	1,7	0,0	0,0	0,3	0,1	0,1	1,1
501 do 1.000 eura	0,7	2,5	0,6	0,3	0,1	0,0	0,4	0,0	0,6	0,0	0,0	0,7	0,6	0,0	1,2	8,3	0,0	0,0	0,0	0,8	1,8	0,9	2,6
1.001 do 1.500 eura	2,5	10,7	1,8	0,7	1,9	0,4	2,1	1,1	2,8	0,7	0,1	1,7	0,8	1,7	0,6	21,2	3,8	0,4	0,0	10,4	14,2	1,5	1,8
1.501 do 2.000 eura	5,5	17,1	4,5	1,3	6,5	2,4	5,9	8,8	8,7	1,5	3,1	3,1	0,0	4,5	2,7	24,3	1,1	1,7	1,0	3,8	23,0	13,3	23,9
2.001 do 2.500 eura	11,4	21,4	10,5	9,9	15,3	7,8	11,2	16,3	11,7	8,6	4,4	13,3	3,1	10,9	7,8	23,3	3,5	0,1	2,0	5,9	20,1	9,8	1,9
2.501 do 3.000 eura	15,5	20,4	15,1	14,7	18,8	17,8	17,2	21,4	22,7	8,0	3,3	16,2	5,2	24,3	8,4	9,9	4,3	9,8	5,0	10,3	9,0	7,8	0,8
3.001 do 3.500 eura	19,6	15,7	20,0	20,5	25,7	23,2	20,4	20,0	22,2	9,0	16,4	30,4	14,2	28,7	9,5	4,9	3,4	14,3	12,1	23,6	9,2	18,6	2,0
3.501 do 4.000 eura	20,4	6,9	21,6	25,3	20,6	26,1	22,8	19,6	14,2	18,9	17,6	22,1	27,6	15,7	25,6	0,7	18,6	28,1	20,5	21,9	7,7	18,9	6,9
4.001 do 5.000 eura	11,9	3,4	12,7	14,9	6,7	12,3	11,1	8,3	11,6	13,5	12,9	6,0	29,8	8,4	18,1	6,0	6,5	15,3	26,2	8,8	7,0	13,0	15,8
5.001 euro i više	12,1	1,9	13,0	12,4	4,3	10,1	8,8	4,4	5,6	39,6	42,2	6,1	18,8	5,4	26,1	1,1	57,1	30,4	33,1	14,3	7,9	16,0	43,2
UKUPNO	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

PRATNJA NA PUTOVANJU PREMA ZEMLJI PORIJEKLA

PRATNJA NA PUTOVANJU	Ukupno	Hrvatska	Inozemni turisti	Inozemni turisti																			
				Njemačka	Slovenija	Austrija	Poljska	Italija	Češka	Ujedinjeno Kraljevstvo	Skandinavija	Mađarska	Nizozemska	Slovačka	Francuska	Bosna i Hercegovina	SAD	Švicarska	Belgija	Španjolska	Srbija	Ostale EU zemlje	Azijske zemlje
Sam(a)	5,5	20,1	4,1	2,6	3,7	3,4	1,1	4,3	5,6	3,6	3,9	2,5	2,1	7,4	6,4	3,4	7,1	2,8	1,6	8,0	10,8	10,7	18,3
Samo s partnerom	37,6	34,7	37,9	37,8	31,8	40,8	34,4	44,1	30,7	53,8	43,0	30,3	29,2	32,3	51,2	31,1	57,9	29,7	23,1	54,9	37,7	46,8	38,6
S članovima obitelji	43,8	32,1	44,9	48,7	49,9	47,4	50,4	31,2	52,5	22,0	37,7	51,3	57,1	52,8	23,1	56,2	16,3	49,9	48,2	12,8	34,8	33,3	19,0
S prijateljima poznanicima	13,1	13,1	13,1	10,9	14,6	8,4	14,1	20,4	11,2	20,5	15,5	16,0	11,6	7,6	19,3	9,4	18,7	17,6	27,2	24,3	16,7	9,1	24,1
UKUPNO	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

GLAVNI RAZLOG PUTOVANJA PREMA ZEMLJI PORIJEKLA

GLAVNI RAZLOG PUTOVANJA	Ukupno	Hrvatska	Inozemni turisti	Inozemni turisti																			
				Njemačka	Slovenija	Austrija	Poljska	Italija	Češka	Ujedinjeno Kraljevstvo	Skandinavija	Mađarska	Nizozemska	Slovačka	Francuska	Bosna i Hercegovina	SAD	Švicarska	Belgija	Španjolska	Srbija	Ostale EU zemlje	Azijske zemlje
Posao	2,8	14,6	1,7	0,9	2,7	1,3	0,3	2,1	0,9	1,0	1,6	1,4	1,5	1,0	4,0	2,6	3,6	1,3	2,0	5,5	7,4	5,7	7,7
Odmor	92,2	70,7	94,2	95,3	94,2	94,9	97,6	90,4	96,3	96,9	96,3	96,8	97,4	92,3	93,5	85,4	89,3	97,3	92,0	88,6	82,9	92,3	89,5
Posjet rodbini i prijateljima	3,1	7,7	2,6	3,0	1,6	2,3	0,9	3,7	1,4	0,5	1,4	0,6	0,2	5,7	1,8	9,1	3,8	0,6	5,8	4,2	8,5	0,5	0,5
Zdravstveni razlozi	1,3	5,4	0,9	0,6	1,4	0,7	0,6	3,1	1,2	0,8	0,6	0,8	0,6	0,5	0,5	2,2	0,0	0,2	0,2	0,0	0,3	0,4	0,0
Vjerski razlozi	0,1	0,2	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,6	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	0,0	1,4
Obrazovanje	0,4	0,9	0,3	0,1	0,1	0,6	0,4	0,1	0,0	0,5	0,1	0,4	0,2	0,4	0,1	0,2	3,3	0,5	0,0	1,5	0,5	0,9	0,0
Nešto drugo	0,1	0,5	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,3	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,3	0,0	0,0	0,1	0,0	0,3	0,1	0,9
UKUPNO	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

MOTIVI DOLASKA * PREMA ZEMLJI PORIJEKLA

MOTIVI DOLASKA*	Ukupno	Hrvatska	Inozemni turisti	Inozemni turisti																			
				Njemačka	Slovenija	Austrija	Poljska	Italija	Češka	Ujedinjeno Kraljevstvo	Skandinavija	Mađarska	Nizozemska	Slovačka	Francuska	Bosna i Hercegovina	SAD	Švicarska	Belgija	Španjolska	Srbija	Ostale EU zemlje	Azijske zemlje
More	79,4	51,1	82,0	86,5	85,7	83,7	92,4	76,0	90,5	72,5	69,7	83,5	82,3	87,4	68,6	78,6	47,7	82,0	82,8	62,5	74,9	66,3	45,7
Priroda	61,1	44,0	62,7	71,7	58,9	74,2	64,5	62,0	71,0	40,9	56,3	37,2	74,7	65,2	54,6	45,0	33,2	64,7	61,7	38,5	47,2	37,5	25,5
Gradovi (city break)	19,2	10,7	20,0	15,4	17,6	20,7	26,2	21,9	11,3	29,0	29,3	30,9	21,4	13,5	23,3	18,6	40,9	28,2	17,9	40,6	13,7	29,6	47,7
Gastronomija	18,2	10,5	18,9	21,8	14,4	22,2	15,6	11,0	17,8	21,0	21,4	28,9	17,2	14,1	13,8	14,1	27,0	17,2	15,0	17,3	8,1	21,1	25,4
Touring/ sightseeing	11,4	4,7	12,1	5,6	6,5	4,3	17,5	14,5	6,7	33,4	32,2	7,9	21,9	5,8	30,9	4,5	33,7	10,2	11,8	18,6	15,9	36,5	46,7
Kultura i umjetnost	9,0	3,5	9,5	8,9	3,0	5,0	11,4	5,7	6,7	22,5	14,9	10,7	7,9	4,7	17,1	5,5	31,0	8,8	5,8	23,9	6,2	16,3	31,1
Zabava i festivali	8,8	9,9	8,7	8,6	16,7	6,6	5,8	9,5	8,8	6,4	1,3	5,0	4,7	9,8	11,2	14,8	0,9	10,6	7,4	15,7	19,0	5,6	4,1
Manifestacije /dogođanja	8,2	10,8	8,0	3,7	7,5	5,1	10,2	13,6	11,7	11,7	8,4	11,6	16,3	9,2	7,1	5,5	5,1	21,6	25,7	7,4	10,1	4,4	1,5
Ostali sportovi i rekreacija	7,7	6,4	7,9	11,2	11,7	12,2	3,9	7,7	5,7	1,9	1,3	13,9	9,1	4,1	1,6	1,0	2,4	8,7	1,6	0,0	5,7	1,5	3,4
Sela/ ruralno područje	4,7	4,9	4,7	5,7	4,6	4,6	2,5	4,4	5,1	7,3	4,3	6,2	5,0	5,7	2,9	4,2	1,9	4,5	6,3	1,8	2,9	2,0	1,2
Planinarenje/ hodanje	3,5	2,8	3,5	5,1	3,1	4,2	2,7	2,1	3,4	1,7	4,8	2,3	3,0	3,4	2,0	1,4	2,1	7,1	1,0	1,9	0,0	1,8	2,5
Posjet rodbini i prijateljima	3,1	7,7	2,6	3,0	1,6	2,3	0,9	3,7	1,4	0,5	1,4	0,6	0,2	5,7	1,8	9,1	3,8	0,6	5,8	4,2	8,5	0,5	0,5
Posao	2,8	14,6	1,7	0,9	2,7	1,3	0,3	2,1	0,9	1,0	1,6	1,4	1,5	1,0	4,0	2,6	3,6	1,3	2,0	5,5	7,4	5,7	7,7
Wellness/ toplice/	2,5	5,4	2,3	1,5	2,9	4,4	1,7	2,3	1,4	2,8	3,0	1,7	1,1	2,3	0,6	4,0	6,4	2,9	0,3	1,6	6,7	0,2	0,0
Ostali motivi	1,3	3,7	1,1	0,8	2,4	0,5	0,9	1,3	1,5	0,5	0,1	1,2	0,4	0,0	1,1	7,7	1,4	1,8	1,1	0,2	0,4	0,0	0,7
Zdravstveni razlozi	1,3	5,4	0,9	0,6	1,4	0,7	0,6	3,1	1,2	0,8	0,6	0,8	0,6	0,5	0,5	2,2	0,0	0,2	0,2	0,0	0,3	0,4	0,0
Cikloturizam	1,0	1,7	0,9	0,6	1,7	0,7	0,8	1,1	1,1	0,2	4,0	1,6	1,4	0,8	1,1	0,0	0,1	2,1	0,1	0,3	0,4	0,0	0,2
Obrazovanje	0,4	0,9	0,3	0,1	0,1	0,6	0,4	0,1	0,0	0,5	0,1	0,4	0,2	0,4	0,1	0,2	3,3	0,5	0,0	1,5	0,5	0,9	0,0
Vjerski razlozi	0,1	0,2	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,6	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	0,0	1,4
Neki drugi razlog	0,1	0,5	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,3	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,3	0,0	0,0	0,1	0,0	0,3	0,1	0,9

*mogućnost više odgovora

UČESTALOST DOLASKA PREMA ZEMLJI PORIJEKLA

UČESTALOST DOLASKA	Ukupno	Hrvatska	Inozemni turisti	Inozemni turisti																			
				Njemačka	Slovenija	Austrija	Poljska	Italija	Češka	Ujedinjeno Kraljevstvo	Skandinavija	Mađarska	Nizozemska	Slovačka	Francuska	Bosna i Hercegovina	SAD	Švicarska	Belgija	Španjolska	Srbija	Ostale EU zemlje	Azijske zemlje
Prvi posjet	15,6	-	15,6	6,3	3,0	6,5	10,7	8,1	6,5	43,2	43,2	16,5	22,7	19,7	40,7	3,5	60,6	11,7	23,6	62,4	14,9	57,6	83,3
Drugi posjet	14,0	-	14,0	10,7	5,3	9,2	18,7	10,4	12,1	24,1	28,0	18,1	18,4	14,5	37,6	2,7	26,8	14,7	16,9	23,3	12,0	29,1	11,5
3 do 6 posjeta	26,5	-	26,5	29,7	23,2	24,9	41,2	27,0	32,5	22,0	16,7	26,1	17,7	31,4	13,8	24,1	8,7	29,0	19,2	7,7	36,9	6,3	2,8
7 i više posjeta	43,9	-	43,9	53,3	68,5	59,5	29,4	54,5	48,9	10,7	12,1	39,3	41,2	34,4	7,9	69,7	3,8	44,6	40,4	6,6	36,3	7,0	2,4
UKUPNO	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

NAČIN REZERVACIJE SMJEŠTAJA PREMA ZEMLJI PORIJEKLA

NAČIN REZERVACIJE SMJEŠTAJA	Ukupno	Hrvatska	Inozemni turisti	Inozemni turisti																			
				Njemačka	Slovenija	Austrija	Poljska	Italija	Češka	Ujedinjeno Kraljevstvo	Skandinavija	Mađarska	Nizozemska	Slovačka	Francuska	Bosna i Hercegovina	SAD	Švicarska	Belgija	Španjolska	Srbija	Ostale EU zemlje	Azijske zemlje
TO/TA - osobnim kontaktom, telefonom/ e-mailom	7,7	6,4	7,8	6,5	6,7	10,0	5,2	7,1	9,9	13,8	8,5	5,6	7,7	9,7	10,4	5,8	13,8	7,0	7,6	5,9	7,0	8,0	14,5
Posredstvom TO/TA - online booking (ne e-mailom), uključujući i OTA.	44,7	25,1	46,5	46,4	29,1	45,4	47,8	45,3	51,4	53,2	52,9	53,3	49,0	58,5	49,3	36,2	47,4	39,0	45,8	56,1	47,2	62,4	39,3
Izravno sa smještajnim objektom - osobnim kontaktom,	26,3	42,2	24,8	28,0	38,2	27,2	19,5	27,9	20,7	11,9	14,5	22,8	22,3	18,6	15,1	40,8	8,8	20,5	36,5	16,0	27,5	8,6	14,9
Izravno sa smještajnim objektom - online booking (ne e-mailom)	17,5	20,6	17,2	16,1	21,2	15,1	19,2	16,1	14,5	19,6	21,4	14,4	19,4	9,8	20,2	10,6	21,2	25,5	7,9	21,3	16,8	18,9	30,7
Na neki drugi način	0,8	1,4	0,7	0,4	1,7	0,3	3,0	0,7	0,3	0,0	0,1	0,2	0,1	0,5	0,1	0,8	0,3	0,4	0,0	0,0	0,6	0,5	0,5
Nije unaprijed rezerviran	3,1	4,4	3,0	2,6	3,1	2,0	5,3	2,9	3,3	1,5	2,6	3,7	1,5	2,9	4,8	5,9	8,5	7,7	2,2	0,6	1,0	1,6	0,2
UKUPNO	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

IZVORI INFORMACIJA U PLANIRANJU PUTOVANJA* PREMA ZEMLJI PORIJEKLA

IZVORI INFORMACIJA	Ukupno	Hrvatska	Inozemni turisti	Inozemni turisti																			
				Njemačka	Slovenija	Austrija	Poljska	Italija	Češka	Ujedinjeno Kraljevstvo	Skandinavija	Mađarska	Nizozemska	Slovačka	Francuska	Bosna i Hercegovina	SAD	Švicarska	Belgija	Španjolska	Srbija	Ostale EU zemlje	Azijske zemlje
Internet stranice hrvatskih turističkih zajednica ili ureda	18,3	12,0	18,9	17,5	11,7	21,6	14,7	19,1	20,3	23,2	31,5	21,1	35,0	13,7	16,7	19,2	13,2	24,7	23,5	23,2	22,4	16,1	30,9
Online turističke agencije	32,1	19,5	33,2	33,0	20,8	35,4	31,0	27,6	34,9	38,5	36,5	37,5	35,2	41,3	45,7	29,8	33,9	31,0	29,1	47,6	35,0	42,2	41,3
Internet stranice i mobilne aplikacije smještajnih objekata	10,6	9,6	10,7	9,0	9,9	11,4	12,4	9,4	9,6	16,9	19,3	5,2	12,9	6,7	9,3	11,1	8,1	19,0	12,8	8,3	13,2	11,6	7,4
Internet stranice turističkih atrakcija	11,4	5,1	12,0	10,4	9,4	11,0	12,7	11,5	12,1	11,9	15,0	8,6	25,9	13,6	12,9	11,1	16,7	14,3	14,9	16,1	16,9	6,7	12,5
Objave korisnika na društvenim mrežama	22,3	10,6	23,4	22,7	16,2	24,2	21,2	24,3	18,0	28,4	27,6	25,8	25,9	21,2	28,6	15,5	37,7	26,1	30,2	45,7	29,3	37,2	26,8
Blogovi, forumi i portali o putovanjima i slični online sadržaji	15,4	5,8	16,3	15,3	9,1	14,0	17,2	13,3	16,0	29,2	22,0	14,1	19,4	14,5	17,6	8,8	32,3	15,3	27,8	16,3	11,4	23,5	24,5
Sponzorirani oglasi na internetskim pretraživačima, društvenim mrežama i portalima	9,9	6,3	10,3	11,7	7,1	12,2	6,7	8,3	14,0	12,6	6,0	9,0	16,4	8,1	8,9	7,6	2,2	15,5	13,4	3,4	9,8	9,8	20,6
Promotivni oglas ili spot na radiju ili televiziji	9,5	4,9	9,9	10,2	8,7	9,5	8,1	11,8	15,4	8,3	10,3	10,6	5,2	12,9	5,8	12,0	6,4	13,4	15,9	9,5	5,8	5,4	2,6
Dokumentarni film ili prilog na radiju ili televiziji	7,6	3,1	8,0	8,3	5,8	7,5	9,3	10,5	6,0	9,1	12,6	7,3	7,8	13,2	6,2	4,3	5,1	7,4	12,8	1,4	6,6	6,3	1,2
Članci u novinama ili časopisima	6,9	4,0	7,2	8,7	6,0	7,2	3,8	7,9	6,8	8,4	6,1	9,2	5,2	13,5	5,0	6,5	11,9	7,4	6,5	1,9	2,3	3,4	8,3
Oglasi, plakati, katalozi, brošure i ostali tiskani promotivni materijali	6,3	5,8	6,3	6,9	4,3	7,0	5,0	7,3	6,6	7,3	7,4	6,5	6,0	10,4	4,1	3,7	7,5	5,8	11,4	2,2	1,2	3,7	3,8
Turistički i drugi sajmovi	7,6	4,3	7,9	7,0	6,8	7,3	7,8	9,1	10,4	12,2	10,3	5,9	13,6	8,2	4,2	1,6	18,9	8,1	10,9	3,0	4,3	6,8	4,4
Preporuke rodbine ili prijatelja	33,3	29,5	33,7	28,9	28,3	29,6	42,6	28,6	36,4	45,7	41,1	35,4	37,4	40,8	42,1	37,1	49,4	41,9	41,3	30,2	33,4	24,0	21,2
Preporuke putničkih ili turističkih agencija	11,3	5,9	11,8	10,5	9,5	11,0	9,4	13,4	16,8	12,2	12,8	17,0	18,5	13,9	13,7	6,1	16,4	15,0	17,5	9,9	3,2	7,2	12,5
Preporuke klubova, udruženja	5,1	6,0	5,0	3,5	6,1	5,4	4,1	7,9	5,5	2,7	3,9	6,6	7,3	10,9	3,1	3,3	3,4	11,5	5,3	4,1	5,6	1,8	15,7
Prijašnji boravak	28,9	42,8	27,6	28,0	42,8	22,1	34,7	30,8	35,2	17,7	13,5	28,3	16,9	31,5	16,8	50,2	9,1	21,2	35,4	6,1	22,9	8,5	2,6
Nisu bile potrebne nikakve informacije	5,2	12,1	4,6	6,3	8,7	7,8	2,2	6,0	2,1	1,5	0,9	3,1	5,6	0,9	0,5	2,1	1,9	4,4	2,5	1,2	1,8	0,7	0,4

*mogućnost više odgovora

TRENTAK REZERVACIJE SMJEŠTAJA*

TRENUTAK REZERVACIJE SMJEŠTAJA	Ukupno	Hrvatska	Inozemni turisti	Inozemni turisti																			
				Njemačka	Slovenija	Austrija	Poljska	Italija	Češka	Ujedinjeno Kraljevstvo	Skandinavija	Mađarska	Nizozemska	Slovačka	Francuska	Bosna i Hercegovina	SAD	Švicarska	Belgija	Španjolska	Srbija	Ostale EU zemlje	Azijske zemlje
Manje od tjedan dana prije dolaska	3,8	9,3	3,3	2,1	5,8	2,2	1,7	5,7	1,3	2,9	2,5	2,2	1,3	6,8	4,6	6,5	3,2	4,1	1,9	9,8	6,5	2,2	3,3
1 do 4 tjedna prije dolaska	20,1	37,4	18,5	19,8	18,9	17,5	13,7	23,9	15,3	16,5	14,4	24,0	9,3	9,7	16,1	28,0	16,7	16,5	22,3	23,4	30,2	29,4	24,8
1 do 3 mjeseca prije dolaska	43,5	38,5	44,0	38,5	37,8	36,5	56,6	41,2	48,6	54,9	50,3	45,2	33,7	56,2	55,9	47,9	46,7	36,3	50,0	43,7	45,8	53,3	60,9
3 do 6 mjeseci prije dolaska	20,2	12,1	21,0	20,1	23,1	29,2	17,8	20,5	25,6	16,2	16,5	21,8	27,7	21,4	18,4	16,8	20,5	25,2	15,9	20,4	15,9	12,1	3,0
Više od 6 mjeseci prije dolaska	12,4	2,7	13,3	19,4	14,4	14,7	10,1	8,7	9,2	9,5	16,4	6,7	28,1	5,9	5,1	0,8	12,9	18,0	9,8	2,7	1,6	2,9	8,1
UKUPNO	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

* Za one koji su unaprijed rezervirali smještaj

PRIVEZNO SREDSTVO PREMA ZEMLJI PORIJEKLA

PRIVEZNO SREDSTVO	Ukupno	Hrvatska	Inozemni turisti	Inozemni turisti																			
				Njemačka	Slovenija	Austrija	Poljska	Italija	Češka	Ujedinjeno Kraljevstvo	Skandinavija	Mađarska	Nizozemska	Slovačka	Francuska	Bosna i Hercegovina	SAD	Švicarska	Belgija	Španjolska	Srbija	Ostale EU zemlje	Azijske zemlje
Automobil	66,0	88,5	63,9	66,9	69,5	73,0	82,6	66,4	78,8	16,4	28,3	88,7	45,5	85,5	31,5	89,4	0,0	61,9	60,1	13,8	85,3	38,6	4,4
Automobil s kamp-kućicom	9,1	2,7	9,7	15,7	12,8	11,3	6,8	6,5	7,6	1,3	7,9	4,3	15,7	3,4	1,9	1,8	0,0	11,4	17,4	1,6	0,2	0,5	0,0
Kamper	6,6	0,4	7,2	10,9	12,3	10,1	2,8	8,5	3,3	0,6	5,5	2,0	17,1	1,6	2,1	0,0	0,0	7,7	5,1	0,7	0,3	2,6	0,0
Autobus	2,4	4,9	2,1	1,0	2,6	1,0	2,5	1,5	5,0	1,8	0,7	1,9	0,7	2,5	5,0	6,3	0,0	2,4	1,9	7,2	9,7	1,5	0,0
Motocikl	1,5	1,6	1,5	0,9	2,3	1,3	0,4	5,0	2,8	0,1	1,3	0,5	0,3	5,0	2,2	0,6	0,0	3,8	1,2	0,3	0,3	0,2	0,0
Bičikl	0,1	0,3	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	1,5	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zrakoplov	13,9	0,8	15,2	4,5	0,5	3,2	4,9	8,6	2,0	78,8	56,1	2,3	20,5	1,7	56,0	0,1	100	12,7	14,1	75,5	3,8	56,7	95,6
Brod/trajekt	0,2	0,4	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	2,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0
Jahta ili jedrilica	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nešto drugo	0,2	0,3	0,2	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,5	0,3	0,2	0,0	0,2	0,3	0,8	1,9	0,0	0,2	0,1	0,0	0,5	0,0	0,0
UKUPNO	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

AKTIVNOSTI* ZA VRIJEME BORAVKA U DESTINACIJI PREMA ZEMLJI PORIJEKLA 1/2

AKTIVNOSTI* ZA VRIJEME BORAVKA	Ukupno	Hrvatska	Inozemni turisti	Inozemni turisti																			
				Njemačka	Slovenija	Austrija	Poljska	Italija	Česka	Ujedinjeno Kraljevstvo	Skandinavija	Mađarska	Nizozemska	Slovačka	Francuska	Bosna i Hercegovina	SAD	Švicarska	Belgija	Španjolska	Srbija	Ostale EU zemlje	Azijske zemlje
Plivanje/ kupanje	72,8	52,3	74,8	78,3	74,4	73,6	81,6	67,8	83,9	73,7	80,7	66,1	75,5	74,0	64,8	70,2	70,0	76,9	76,6	63,7	63,7	59,6	45,3
Odlazak u restorane	59,3	49,9	60,2	57,8	52,7	63,4	66,7	49,2	64,1	76,0	63,3	45,6	62,0	55,4	73,5	55,9	74,3	51,8	67,3	78,9	59,0	68,4	71,7
Razgledavanje gradova	40,0	31,7	40,8	31,3	31,3	36,7	51,2	35,9	31,5	66,3	60,8	44,2	57,4	28,9	64,2	36,4	75,7	56,9	39,3	65,9	49,4	55,8	76,7
Odlazak u klubove/ples/ noćni život	22,7	13,7	23,5	22,7	22,0	23,2	20,8	24,6	20,7	30,2	20,7	27,4	24,2	13,9	28,0	21,2	38,6	37,9	48,2	41,2	25,3	23,3	21,2
Kupovina (osim svakodnevnih potrepština)	17,8	13,6	18,2	14,8	12,1	14,3	25,2	8,3	14,4	36,9	32,4	9,4	33,2	11,7	24,6	13,9	29,6	27,3	19,8	35,4	29,4	33,8	24,4
Posjet povijesnim građevinama	16,6	15,0	16,8	9,3	9,9	8,5	26,0	8,6	14,1	40,8	32,5	12,0	23,4	11,2	40,0	15,0	52,5	19,0	15,2	42,3	13,7	33,6	30,7
Posjet muzejima, galerijama i izložbama	15,1	11,0	15,5	9,6	9,8	9,4	17,1	10,7	15,8	34,2	22,3	14,3	21,2	14,9	29,4	14,3	59,2	14,2	16,3	33,9	14,1	30,0	39,9
Pješačenje	14,2	11,2	14,4	12,2	8,7	9,9	15,4	8,0	15,2	28,1	22,2	11,9	16,9	11,8	30,5	9,9	37,1	12,6	13,3	21,8	6,3	24,3	26,9
Posjet zaštićenim područjima	13,0	6,6	13,6	12,0	7,9	10,2	17,9	6,2	11,6	29,0	15,0	12,7	17,2	20,3	18,7	11,8	26,6	13,2	23,3	13,5	3,9	14,2	25,3
Vožnja biciklom označenim stazama	13,0	8,0	13,5	14,7	16,6	12,5	13,3	11,1	17,7	7,5	17,9	10,7	19,8	10,9	5,1	13,8	3,4	12,3	17,0	4,0	10,0	5,2	15,7
Jogging /trčanje	12,3	8,3	12,7	13,4	15,6	10,6	6,9	15,4	14,0	11,9	19,9	15,4	16,9	6,1	12,2	5,9	25,2	14,2	15,8	8,4	11,0	6,5	5,2
Posjet zabavnim dogadanjima	11,9	13,6	11,7	10,2	15,8	8,4	15,0	12,3	14,8	8,5	11,1	16,9	4,4	17,5	13,5	12,0	5,7	11,3	30,6	15,9	9,4	4,9	3,0
Obilazak tematskih cesta	11,8	9,9	12,0	14,6	11,9	13,9	10,7	9,5	15,7	9,3	10,2	16,5	4,8	10,0	8,8	8,6	10,4	4,4	21,8	7,3	3,6	8,9	6,5
Tenis	11,7	6,9	12,2	14,4	10,3	13,4	9,8	11,7	8,1	6,9	16,6	21,4	19,6	13,4	6,8	1,6	15,4	17,2	19,0	8,9	5,2	4,4	13,2
Korištenje wellness/spa	11,5	15,9	11,1	9,0	11,1	15,4	9,3	11,3	4,6	22,4	15,3	8,9	7,4	7,2	18,0	8,2	33,4	11,1	9,9	19,6	17,0	11,8	14,3
Odlazak na organizirane izlete brodom	10,4	4,6	10,9	13,2	6,8	13,2	6,5	5,7	6,9	22,2	11,3	5,8	12,9	5,4	20,0	9,5	13,0	11,1	20,1	7,3	6,9	17,2	7,5
Obilazak vinskih cesta	10,2	11,8	10,1	6,0	14,4	7,5	9,4	13,8	10,8	13,6	12,6	11,8	11,5	9,2	21,6	7,5	10,5	20,7	22,1	9,9	16,3	8,7	0,8
Ribolov	10,1	5,9	10,4	8,6	11,3	9,4	7,2	17,4	16,0	7,8	12,0	11,2	16,4	18,3	9,3	5,2	1,5	16,6	10,6	16,7	5,1	5,3	7,9
Posjet tematskim parkovima	9,8	6,5	10,1	6,9	11,6	7,6	13,8	6,0	17,7	10,2	10,1	11,3	15,5	15,3	7,4	13,7	7,5	8,7	19,7	8,9	11,6	10,5	0,7
Ostali sportovi na vodi	9,8	3,5	10,4	9,9	8,8	9,0	11,6	8,5	9,3	10,7	13,9	10,8	17,5	10,3	9,0	9,2	24,2	10,7	22,4	9,4	11,6	10,5	0,2

AKTIVNOSTI* ZA VRIJEME BORAVKA U DESTINACIJI PREMA ZEMLJI PORIJEKLA 2/2

AKTIVNOSTI* ZA VRIJEME BORAVKA *	Ukupno	Hrvatska	Inozemni turisti	Inozemni turisti																			
				Njemačka	Slovenija	Austrija	Poljska	Italija	Česka	Ujedinjeno Kraljevstvo	Skandinavija	Mađarska	Nizozemska	Slovačka	Francuska	Bosna i Hercegovina	SAD	Švicarska	Belgija	Španjolska	Srbija	Ostale EU zemlje	Azijske zemlje
Posjet sportskim događanjima	8,8	6,5	9,0	8,3	11,8	8,9	9,6	9,6	10,3	6,6	6,3	8,6	17,6	7,3	10,1	2,2	5,9	11,6	23,6	15,3	6,0	5,0	0,6
Ronjenje	6,9	4,9	7,1	5,5	6,7	4,2	7,6	6,4	9,4	10,1	9,3	8,1	18,2	10,9	3,3	6,8	7,7	10,1	13,0	7,5	9,4	6,6	0,3
Posjet seoskim domaćinstvima	6,2	11,6	5,7	3,1	7,6	3,3	4,6	2,2	5,8	8,8	10,2	4,4	11,3	6,8	12,2	11,0	8,1	13,4	11,2	4,5	10,2	10,2	7,6
Posjet tradicionalnim događanjima	5,4	4,3	5,5	5,0	7,8	5,1	5,1	4,9	6,5	5,5	4,2	10,8	2,2	8,5	3,4	2,5	5,1	8,2	14,0	4,8	0,6	1,4	1,5
Golf	4,0	1,4	4,3	5,2	2,8	6,2	5,6	3,0	2,8	1,9	1,9	9,9	7,2	3,2	3,8	0,4	0,8	7,2	1,6	4,0	3,0	1,4	0,1
Planinarjenje	3,8	4,6	3,7	3,6	4,4	2,1	2,6	2,3	10,7	1,9	3,2	2,7	3,8	2,3	4,2	7,9	2,9	2,0	0,4	4,4	1,5	3,0	1,8
Jedrenje	3,7	2,7	3,8	2,5	5,2	2,6	3,0	5,1	2,1	6,8	5,0	4,2	3,7	2,1	7,3	3,1	6,6	10,8	10,2	4,3	3,9	5,1	7,5
Korištenje zdravstvenih usluga	2,9	6,8	2,5	1,4	3,9	1,4	3,5	5,5	1,5	3,7	2,7	2,7	2,4	0,6	2,4	4,3	4,2	5,6	2,5	4,9	6,6	2,2	0,0
Avanturistički sportovi	2,8	2,2	2,8	2,1	2,0	1,6	2,3	3,2	3,6	7,1	4,0	3,5	7,2	1,5	2,4	2,0	6,8	4,0	6,6	3,8	2,5	1,7	3,3
Posjet kulturnim događanjima	2,5	3,2	2,4	1,3	4,2	1,6	2,1	2,1	2,8	4,1	2,2	1,8	2,5	1,5	6,7	2,7	3,8	1,6	2,5	5,5	1,8	4,4	3,2
Mountain biking	2,3	0,9	2,4	2,6	3,4	1,7	4,2	4,0	0,9	0,4	1,2	1,4	2,6	7,0	0,8	0,9	1,3	4,3	0,2	0,2	0,9	0,0	0,0
Rafting	2,3	0,6	2,4	2,0	1,2	0,9	4,6	1,6	2,5	2,9	2,9	3,6	0,9	1,5	2,4	3,9	9,1	2,7	2,0	7,8	0,0	5,7	0,3
Posjet toplicama	2,2	2,7	2,2	1,9	1,2	1,7	2,0	1,8	1,4	5,4	2,2	0,6	3,0	2,9	2,8	1,6	5,6	0,3	7,9	5,2	0,5	1,4	0,2
Dvoranski sportovi	1,5	1,2	1,5	1,2	1,2	1,9	3,0	1,1	1,2	0,6	2,4	0,5	0,6	1,6	3,1	0,5	2,7	1,4	1,4	0,0	1,1	3,5	1,4
Jahanje	1,4	1,7	1,4	1,4	3,1	1,0	0,4	0,4	0,3	1,5	1,6	1,6	2,8	0,3	1,4	0,9	4,9	1,5	2,3	1,5	0,1	0,5	9,2
Sudjelovanje na radionicama	1,0	1,2	1,0	0,9	2,0	1,0	0,8	0,9	0,9	1,4	1,3	0,3	0,0	0,5	2,3	1,5	1,0	0,0	1,2	0,7	0,7	0,1	0,0
Posjet božićnim/adventskim sajmovima	0,8	1,6	0,7	0,6	0,6	0,8	0,0	0,9	0,0	0,7	0,1	1,2	0,3	0,5	0,6	2,2	2,0	0,1	0,4	1,0	4,2	0,6	3,4
Lov	0,5	0,2	0,5	0,4	0,5	1,1	0,5	0,6	0,4	0,5	0,3	0,3	1,9	0,9	0,0	0,0	0,0	0,7	1,0	0,0	0,5	0,0	0,0
Nekom drugom	16,5	19,6	16,2	19,6	18,4	17,3	17,0	19,1	16,7	9,1	7,8	27,5	4,7	15,9	9,6	7,1	7,2	13,9	38,3	5,8	7,6	1,9	8,5

*mogućnost više odgovora

STUPANJ ZADOVOLJSTVA ELEMENTIMA TURISTIČKE PONUDE MJESTA PREMA ZEMLJI PORIJEKLA 1/2

STUPANJ ZADOVOLJSTVA	Ukupno	Hrvatska	Inozemni turisti	Inozemni turisti																			
				Njemačka	Slovenija	Austrija	Poljska	Italija	Češka	Ujedinjeno Kraljevstvo	Skandinavija	Mađarska	Nizozemska	Slovačka	Francuska	Bosna i Hercegovina	SAD	Švicarska	Belgija	Španjolska	Srbija	Ostale EU zemlje	Azijske zemlje
Ljepota prirode i krajolika	92,9	97,4	92,4	90,9	95,9	89,1	96,5	88,8	94,0	96,5	91,1	89,5	85,7	96,8	92,3	96,7	98,2	92,9	91,6	96,8	99,1	98,5	93,2
Ljepota mjesta	92,7	94,9	92,5	90,5	94,8	89,7	94,7	88,6	91,6	94,0	95,2	94,4	92,5	95,9	92,9	96,9	98,2	93,2	93,1	95,6	98,2	95,9	92,5
Ukupni boravak	92,4	90,1	92,7	92,2	93,4	90,3	96,9	91,5	94,4	92,6	90,9	90,7	89,1	94,2	89,9	93,8	98,0	91,5	92,8	97,4	96,0	94,0	94,2
Osobna sigurnost	92,2	96,7	91,8	90,4	95,5	89,1	93,9	88,2	95,1	91,3	90,0	89,5	87,3	95,0	90,1	95,6	95,4	89,9	96,0	96,5	97,9	94,9	98,3
Atmosfera, ugodaj	91,0	94,3	90,7	90,7	95,8	87,2	95,4	87,1	86,3	93,4	86,8	91,8	88,1	90,2	91,6	93,6	93,2	87,4	89,5	94,4	96,4	92,1	93,2
Čistoća plaža	89,1	90,6	89,0	87,8	93,8	84,6	93,8	83,9	91,4	90,6	87,5	85,0	88,8	87,7	88,4	94,4	92,2	92,0	92,4	95,1	88,2	92,6	90,6
Smještajni objekt	88,9	89,9	88,8	91,4	91,0	87,3	90,3	84,5	87,2	89,3	86,5	87,5	81,6	83,1	89,2	95,5	88,0	87,7	87,8	89,6	92,6	87,8	73,5
Uređenost mjesta	88,6	91,9	88,3	88,6	92,6	89,0	90,6	83,8	89,5	82,7	81,8	88,5	90,0	86,7	89,2	94,9	83,5	88,7	85,7	88,4	94,3	80,6	90,6
Ekološka očuvanost prostora	88,5	91,3	88,3	89,3	92,5	85,6	91,3	82,9	87,5	81,5	83,3	89,5	90,1	92,7	88,8	94,1	82,4	87,1	91,0	91,4	93,0	85,0	92,3
Gostoljubivost stanovništva	88,2	90,7	87,9	88,2	88,7	86,2	91,1	84,6	86,5	90,1	82,0	84,5	90,2	86,0	87,1	96,1	90,5	90,7	81,8	94,1	92,8	91,7	92,5
Gastronomska ponuda	87,3	85,7	87,4	88,0	87,4	87,9	91,8	81,7	86,1	87,7	76,9	89,2	86,3	85,7	86,8	90,0	90,8	87,0	87,6	92,4	92,9	92,3	90,5
Mogućnosti kretanja pješice u destinaciji	86,2	86,9	86,1	86,6	87,9	86,6	87,3	81,4	86,7	85,3	80,2	87,8	86,7	80,1	87,7	89,1	87,9	83,3	84,9	91,4	88,2	92,6	81,9
Prilagođenost destinacije djeci	85,8	88,7	85,6	87,9	89,5	85,1	91,5	79,9	83,8	77,4	72,3	84,6	88,7	81,2	76,1	96,0	78,8	86,1	86,9	80,9	88,7	89,3	86,1
Informacije u destinaciji	84,7	87,7	84,4	85,0	87,5	85,2	84,4	80,6	87,4	82,2	83,1	85,0	82,3	81,4	73,6	91,0	84,1	84,2	82,1	76,0	86,5	85,0	85,0
Opremljenost/uređenost plaža	84,3	81,4	84,5	85,6	83,5	87,8	89,8	81,2	84,7	79,3	83,4	87,1	86,4	80,4	74,7	87,7	79,2	90,6	88,5	75,1	75,7	81,1	89,9
Pješačke staze	84,3	87,1	84,0	85,7	88,7	84,8	83,8	81,7	86,6	78,9	74,3	89,0	81,4	84,4	68,4	89,9	87,7	77,3	83,1	73,2	76,6	81,4	87,8
Besplatni internet u destinaciji	84,3	85,0	84,2	86,7	87,0	86,8	85,9	83,0	81,6	74,1	81,7	85,2	82,6	81,0	82,2	84,7	69,1	93,0	90,0	81,7	86,7	73,7	89,1
Označavanje znamenitosti	83,7	86,0	83,5	83,0	83,8	83,9	89,1	76,5	87,8	79,3	73,5	84,6	81,3	87,2	80,6	87,0	91,1	82,1	82,8	87,3	93,5	81,5	79,2
Kultura i umjetnost	83,6	86,4	83,4	84,7	86,1	84,8	85,8	79,4	81,4	76,8	76,7	85,1	80,0	82,3	78,8	90,9	90,6	82,7	75,3	87,6	90,8	80,6	92,7
Prometna dostupnost destinacije	83,3	89,4	82,7	86,6	86,8	84,2	78,7	78,5	84,0	77,1	72,7	84,8	86,0	77,5	80,6	82,0	73,8	83,9	79,2	79,3	90,9	76,5	78,1

STUPANJ ZADOVOLJSTVA ELEMENTIMA TURISTIČKE PONUDE MJESTA PREMA ZEMLJI PORIJEKLA 2/2

STUPANJ ZADOVOLJSTVA	Ukupno	Hrvatska	Inozemni turisti	Inozemni turisti																			
				Njemačka	Slovenija	Austrija	Poljska	Italija	Češka	Ujedinjeno Kraljevstvo	Skandinavija	Mađarska	Nizozemska	Slovačka	Francuska	Bosna i Hercegovina	SAD	Švicarska	Belgija	Španjolska	Srbija	Ostale EU zemlje	Azijske zemlje
Ponuda organiziranih izleta u okolici	82,4	82,4	82,4	83,6	82,8	85,3	86,2	81,8	85,1	77,2	67,5	82,4	75,0	85,6	70,4	88,1	74,3	76,4	87,4	86,6	83,6	84,4	84,1
Informacije/ edukacija u zaštićenim područjima	81,7	82,0	81,7	83,6	82,8	83,3	82,9	78,3	79,7	75,6	75,3	81,9	87,3	75,5	74,3	87,4	90,1	82,7	77,4	75,5	83,4	84,5	78,7
Prilagođenost osobama s posebnim potrebama	81,4	83,7	81,2	86,2	83,4	84,3	77,7	72,9	80,0	64,0	72,0	82,1	82,7	75,4	68,2	87,8	60,3	80,6	83,7	76,7	79,2	78,9	56,5
Sportski sadržaji	81,0	82,4	80,9	82,9	85,0	83,5	80,9	80,1	80,0	70,3	71,9	83,1	85,3	74,4	66,8	83,6	79,9	86,7	80,9	73,6	82,7	74,9	65,4
Zabava/noćni život	79,8	76,8	80,1	83,4	83,3	81,8	87,2	77,9	79,4	68,8	67,4	86,6	75,7	78,7	68,9	71,5	72,3	82,8	82,9	77,0	62,8	66,6	76,4
Događanja i manifestacije	79,4	81,0	79,3	82,6	85,6	85,2	76,9	75,2	80,6	64,7	63,8	84,4	72,6	86,7	66,5	78,2	64,9	82,4	80,7	74,2	70,9	64,9	60,1
Biciklističke rute i staze	78,9	77,8	78,9	78,5	85,2	83,7	78,4	78,0	80,9	64,3	72,1	79,0	84,4	82,9	70,8	78,8	64,9	78,3	83,9	58,3	67,0	70,7	87,5
Mogućnost za kupnju	77,8	72,6	78,3	82,9	79,6	84,1	82,4	74,4	75,3	70,2	68,0	77,1	70,9	71,4	69,0	84,9	70,4	78,0	64,1	76,9	81,6	81,1	67,6
Lokalni javni prijevoz	76,9	72,8	77,2	80,9	74,4	80,5	75,4	77,5	82,1	66,2	55,9	75,1	78,1	83,7	70,8	78,8	58,6	76,5	80,7	73,0	77,6	76,7	71,5
Promet u mjestu	67,3	65,8	67,4	72,1	71,1	76,7	56,4	68,9	63,8	56,7	61,7	63,7	69,5	64,0	58,8	67,5	59,7	71,5	70,6	56,0	72,7	53,4	72,7

SMETNJE TIJEKOM BORAVKA* U DESTINACIJI PREMA ZEMLJI PORIJEKLA

SMETNJEI* TIJEKOM BORAVKA	Ukupno	Hrvatska	Inozemni turisti	Inozemni turisti																			
				Njemačka	Slovenija	Austrija	Poljska	Italija	Češka	Ujedinjeno Kraljevstvo	Skandinavija	Mađarska	Nizozemska	Slovačka	Francuska	Bosna i Hercegovina	SAD	Švicarska	Belgija	Španjolska	Srbija	Ostale EU zemlje	Azijske zemlje
Gužva na ulicama, trgovima, šetnicama, atrakcijama i sl.	5,2	4,9	5,2	3,5	4,6	3,4	9,2	4,1	3,9	5,9	7,4	4,7	12,4	6,3	8,6	8,6	12,2	3,7	6,6	5,5	2,3	2,9	0,7
Gužva na kupališnom prostoru (preveliki broj kupaca)	3,7	4,2	3,6	2,4	3,4	2,3	3,5	3,2	4,6	4,8	7,0	3,2	2,6	6,0	9,5	6,4	7,5	4,0	4,4	11,3	1,5	2,3	0,2
Buka koja remeti komfor vašeg smještaja (odmor, spavanje)	2,7	2,6	2,7	2,6	3,0	2,2	2,5	2,0	3,9	3,3	2,6	1,2	3,0	4,8	2,0	2,1	4,0	2,4	0,4	1,3	0,1	3,5	3,5
Neprimjereno odloženo smeće	4,7	7,7	4,4	3,1	5,0	3,4	6,0	2,5	4,8	5,4	3,7	2,0	2,3	7,7	4,1	5,2	10,8	7,7	9,2	4,2	5,2	10,3	6,7
Nemogućnost razdvajanja otpada	4,1	2,9	4,2	3,6	4,5	2,7	2,9	3,0	5,0	3,6	6,3	2,4	3,5	7,9	7,8	2,5	12,5	3,8	7,6	4,1	4,2	8,8	2,9
Neugodni mirisi (iz kontejnera i kanti za smeće)	3,5	4,0	3,5	3,1	4,3	3,0	3,2	1,7	4,2	3,5	6,4	1,0	1,8	6,5	3,6	2,5	9,2	2,5	1,1	2,5	2,7	4,7	3,0
Nešto drugo	0,7	1,0	0,7	0,3	0,2	0,9	0,5	0,1	1,1	0,8	1,3	0,0	0,8	0,5	0,1	7,9	2,7	0,3	0,0	0,0	1,5	1,1	0,0

* Prikazan je postotak ispitanika koji su zasmetani (donekle ili jako) pojedinim elementom.

PROSJEČNI DNEVNI IZDACI TURISTA U EURIMA PREMA ZEMLJI PORIJEKLA

PROSJEČNI DNEVNI IZDACI	Ukupno	Hrvatska	Inozemni turisti	Inozemni turisti																			
				Njemačka	Slovenija	Austrija	Poljska	Italija	Češka	Ujedinjeno Kraljevstvo	Skandinavija	Mađarska	Nizozemska	Slovačka	Francuska	Bosna i Hercegovina	SAD	Švicarska	Belgija	Španjolska	Srbija	Ostale EU zemlje	Azijske zemlje
Prosječni dnevni izdaci ukupno	140,15	131,65	141,03	119,09	105,89	129,15	137,66	141,24	133,86	232,36	198,12	112,43	124,87	141,50	200,24	118,58	299,03	166,27	135,57	220,00	172,73	218,32	54,86
Smještaj	67,61	68,80	67,49	61,02	53,97	72,82	57,82	67,37	63,24	101,89	90,53	51,32	55,38	66,31	80,27	57,97	139,94	81,09	70,75	82,44	87,73	80,39	80,28
Hrana i piće u restoranima i barovima	28,27	24,68	28,64	22,56	20,53	20,43	31,01	25,43	24,76	54,59	43,75	23,08	24,16	29,94	53,52	23,03	62,50	36,04	26,77	52,33	33,83	59,93	32,96
Usluge trgovine	23,16	18,74	23,61	19,73	17,23	16,62	28,44	21,39	25,11	35,29	33,08	23,18	22,35	26,05	32,25	22,01	46,80	25,50	22,86	41,57	26,71	37,37	19,64
Kultura i zabava	4,20	3,32	4,29	3,51	2,61	3,44	4,62	3,87	4,28	7,75	5,46	3,67	5,31	5,07	6,19	2,98	8,92	4,04	3,61	8,93	3,84	7,20	6,06
Sport i rekreacija	3,78	3,46	3,81	3,52	3,09	3,54	3,20	4,15	3,79	4,36	6,09	3,11	3,85	4,63	3,28	2,35	8,71	4,41	2,56	4,44	6,90	3,63	0,67
Izleti	7,51	5,70	7,69	5,57	4,21	5,75	8,03	6,67	7,27	18,05	12,05	4,07	9,05	7,03	14,49	4,59	20,64	9,69	5,70	17,37	7,11	21,48	13,70
Lokalni prijevoz	1,63	0,99	1,70	1,12	1,31	1,32	1,40	2,00	1,57	4,12	1,74	1,17	1,94	0,77	3,66	1,28	4,88	2,04	1,12	6,68	3,35	4,63	0,02
Ostalo	4,00	5,95	3,80	2,06	2,94	5,24	3,14	10,36	3,84	6,31	5,42	2,83	2,83	1,70	6,58	4,36	6,64	3,46	2,20	6,25	3,26	3,70	1,52

Napomena: Usluga smještaja uključuje i hranu u okviru smještaja (noćenje s doručkom, polupansion, puni pansion, all-inclusive); Lokalni prijevoz uključuje sve troškove prijevoza osim onih u dolasku i odlasku iz destinacije

VJEROJATNOST PREPORUKE MJESTA PRIJATELJIMA, RODBINI ILI KOLEGAMA PREMA ZEMLJI PORIJEKLA

VJEROJATNOST PREPORUKE	Ukupno	Hrvatska	Inozemni turisti	Inozemni turisti																			
				Njemačka	Slovenija	Austrija	Poljska	Italija	Češka	Ujedinjeno Kraljevstvo	Skandinavija	Mađarska	Nizozemska	Slovačka	Francuska	Bosna i Hercegovina	SAD	Švicarska	Belgija	Španjolska	Srbija	Ostale EU zemlje	Azijske zemlje
Nije vjerojatno da ću preporučiti*	2,7	5,7	2,4	1,9	1,9	2,5	1,4	2,5	3,3	2,2	5,5	0,6	3,7	2,6	3,7	1,0	1,5	5,0	6,7	0,1	0,3	0,8	4,4
Vjerojatno ću preporučiti**	36,8	33,8	37,1	38,1	41,1	39,6	30,2	40,3	41,2	22,7	40,0	40,6	34,5	44,0	26,8	33,1	26,6	38,9	38,2	23,1	33,4	41,5	9,6
Jako je vjerojatno da ću preporučiti***	60,5	60,6	60,5	60,0	57,0	57,9	68,4	57,2	55,5	75,1	54,5	58,8	61,8	53,4	69,5	65,9	72,0	56,1	55,2	76,9	66,4	57,7	85,9
UKUPNO	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

*Zbroj postotaka za ocjene od 0 do 5 na skali od 0 (malo vjerojatno) do 10 (jako vjerojatno).

**Zbroj postotaka za ocjene od 6 do 8 na skali od 0 (malo vjerojatno) do 10 (jako vjerojatno).

***Zbroj postotaka za ocjene 9 i 10 na skali od 0 (malo vjerojatno) do 10 (jako vjerojatno).

Aktualni imidž Hrvatske

Hrvatsku Slovaci smatraju sigurnom zemljom za odmor. S obzirom na blizinu destinacije, glavni izbor im je putovanje automobilom te boravak u apartmanima. S druge strane, mnogi Slovaci vole boraviti u hotelima s 4* i *all inclusive* ponudom, budući da se ne moraju brinuti za pripremu hrane, već uživaju u kompletnoj usluzi hotela. Generalno možemo zaključiti kako je Hrvatska u 2022. za Slovake percipirana kao sigurna destinacija, njima najbliža morska zemlja, daleko od rata u Ukrajini.

Početak 2023. godine donio je neke negativne naslove u medijima, koje su prenosili iz hrvatskih medija, a koji su najavljivali kako će Hrvatska uvođenjem eura poskupjeti. „Od 1. siječnja 2023. poskupjele su robe i usluge.“ „Većina trgovačkih lanaca je prilikom preračunavanja zaokružila cijene na više“. „Trgovci i pružatelji usluga podigli su cijene za 10 do 15%“ - takve i slične vijesti i naslovi u medijima izazvale su bojazan da bi to mogli učiniti i pružatelji usluga smještaja tijekom ljetne sezone.

Agencije u kolovozu obavještavaju kako se buking za Hrvatsku pokrenuo nakon što je u jednom trenutku stao uslijed vrlo negativne kampanje vezane uz cijene. Ipak, očekuje se dobra godina.

Zastupljenost Hrvatske u programima organizatora putovanja u 2022. i 2023. i rezultati organizatora putovanja u 2022. i 2023. (programi za Hrvatsku)

Svi vodeći organizatori putovanja nude široki spektar hrvatskih destinacija, kao i široku ponudu aranžmana. U programima organizatora putovanja i putničkih agencija hrvatska turistička ponuda i dalje ostaje glavni dio ponude. Većina putničkih agencija navodi da su hrvatski odmorišni aranžmani u sezoni 2022. bili najprodavaniji, bez obzira na to, što su se u 2022. „otvorile“ i druge mediteranske destinacije. Tijekom 2022. godine Slovaci su bili željni odmora te su u puno većem broju koristili odmor u Hrvatskoj nego li tijekom 2020. i 2021.

Početak 2023. godina iz većine slovačkih agencija koje su u programima imale Hrvatsku, javljali su kako je *first minute* prodaja krenula odlično te kako ima razloga za optimizam.

Polovinom 2023. mnoge agencije očekivale su izuzetan turistički promet i rekordnu turističku sezonu, no uslijedila je negativna kampanja o skupoj Hrvatskoj, što je dijelom usporilo prodaju i utjecalo na rezultate.

Tijekom ljeta najviše su se tražile destinacije duž jadranske obale, ali u posezoni raste zainteresiranost i za kontinentalnu Hrvatsku te za glavni grad Zagreb. Velika je potražnja za objektima visoke kategorije, a također i za nautikom.

Prema anketi koju je među najznačajnijim slovačkim agencijama koje nude Hrvatsku u studenom 2023. provelo Predstavništvo HTZ-a, sezona 2023. bila je za većinu ipak uspješna, posebice zbog odličnih vremenskih prilika tijekom cijelog rujna.

Većina agencija potvrdila je da je sezona 2023. prema rezultatima prodaje bila na istoj razini kao tijekom 2022., dok neke spominju kako su se klijenti orijentirali na druge destinacije, poput Grčke i Turske, budući da se „aktivirao“ zrakoplovni prijevoz. Zbog toga za Hrvatsku bilježe slabije rezultate nego li tijekom 2022.

Glede Hrvatske prevladavali su aranžmani s automobilskim prijevozom, nešto većeg interesa nego prethodne godine bilo je i za autobusne aranžmane te putovanja vlakom. Većina gostiju odabrala je bliže destinacije za odmor, kao što su Istra i sjeverna Dalmacija, ali tradicionalno su posjećivali i srednju Dalmaciju. Tražile su se sve vrste smještaja, od apartmana do hotela sa 3* i 4*. Agencije primjećuju veću potražnju za hotelima s 4*, ističući ipak kako su cijene u Hrvatskoj puno veće nego u konkurentskim destinacijama. Nastavlja se trend smanjenja potražnje za apartmana putem agencija, budući da ih gosti dogovaraju direktno s vlasnicima.

Udruga putničkih agencija SACKA komentirala je odmor Slovaka u Hrvatskoj te je prema njihovim informacijama broj Slovaka koji su putovali u Hrvatsku organizirano u značajnom porastu.

„Posljednjih godina preferencije turista su iste. Najviše ih u Tursku putuje preko turističkih agencija, a odmah iza nje je Grčka. Hrvatsku je odredište gdje će većina Slovaka provesti svoj ljetni odmor individualno. S druge strane, broj organiziranih boravaka u Hrvatskoj značajno je porastao prošle i ove godine“, izjavio je za Aktuality.sk Roman Berkes, voditelj Slovačke udruge putničkih agencija.

Zrakoplovna povezanost s Hrvatskom tijekom 2023. godine

Oporavak zrakoplovnog prometa ove je godine bio u punom jeku. Očekuje se ukupni promet na nivou 2019., ili veći.

I ove godine je Ryanair povezivao Bratislavu sa Zagrebom. Uz prošlogodišnje charter letove agencije SATUR iz Bratislave za Brač, ove godine su uvedeni i charter letovi iste agencije iz Košica za Brač.

Autobuseri u 2023.

Autobusni prijevoz iz Slovačke u hrvatske destinacije osiguravali su organizatori putovanja prema vlastitom programu prodaje (najviše Globtour Group, redovne sezonske linije za cijelu obalu). Autobusni prijevoz koriste i individualni turisti bez kupovine aranžmana.

Osim autobusnih linija prema Hrvatskoj, važno je spomenuti i činjenicu da su Slovaci u 2023. mogli koristiti željeznički promet. Tijekom ljetnih mjeseci, za Hrvatsku je prometovala redovita željeznička linija, 3 puta tjedno, u periodu od 3. svibnja do 7. listopada, na relaciji od Bratislave do Splita. Putnici su imali na raspolaganju najsuvremenije klimatizirane vagone. U 2022. je na liniji za Split vlakom putovalo ukupno 8.796 putnika, dok su u rujnu 2023. iz Slovačkih željeznica javljali kako je ove godine prodano 18.700 putničkih karata i 2.425 karata za automobile i motore.

Individualni promet u 2023.

Prodaja aranžmana za sve mediteranske destinacije pa tako i za Hrvatsku u 2023. bila je bolje nego lani, međutim, zbog neizvjesnosti vezane uz poskupljenja, očekivalo se kako će jedan dio Slovaka provesti odmor u vlastitoj zemlji, ili neće uopće putovati.

U svakom slučaju, usprkos negativnim kampanjama o poskupljenjima, Slovaci su ove godine putovali u Hrvatsku u sličnom broju kao i lani. Tome je sigurno doprinijelo i uvođenje eura koje je i njihova valuta te ulazak Hrvatske u Schengen, tj. ukidanje graničnih prijelaza.

TURISTIČKA SEZONA 2024. – OPĆI POKAZATELJI I NAJAVE

Preliminarna procjena turističkog tržišta/ukupnih odlazaka na godišnji odmor u inozemstvo u 2024.

U 2024., iz istraživanja tvrtke ZlavaDňa koja je provela anketu među Slovcima na temu preferencija na odmoru, može se zaključiti kako Slovaci na odmor idu uglavnom dabi se opustili i ne žele se baviti „svakodnevnim brigama“. Rezultati ankete provedene na uzorku od preko 3.000 ispitanika pokazali su da kako je ispitanicima stalo do kvalitete hotela i njihovih usluga. Čak 55% Slovaka prije odabira odmora gleda ocjene i recenzije smještajnih objekata.

Zabrinutost oko trenutne financijske situacije svakako je relevantna - čak 52% Slovaka pomno promišlja o ukupnom trošku odmora.

Sljedeći čimbenik koji utječe na izbor odmora je lokacija - za 39% ispitanika važno je gdje će se nalaziti objekt u kojem će odmarati.

Slovaci preferiraju boravak s wellnesom, masažama i obrocima. Istraživanje pokazuje kako se većina Slovaka tijekom odmora ne želi zamarati kuhanjem, ili traženjem najboljih restorana. Stoga im je draže kada se za hranu pobrine hotel u kojem odsjedaju. Smještaj s doručkom odabralo je 19,3% osoba, polupansion gotovo 67% ispitanika, puni pansion 17% ispitanika, a više od 18% Slovaka bira *all inclusive*.

Slovački turisti kupuju smještaj s dodatnim uslugama u čak 97% slučajeva. Najčešći je pristup wellnesu, koji koristi 56% ispitanika. Slijede masaže (17,8%) i medicinski zahvati (više od 17%).

U 2023. inflacija, koja je zaista bila najveća u zadnjih desetak godina, nije zaobišla ni područje turizma. Iako su Slovaci godišnji odmor proveli uz poskupljenja, ne može se reći da je navedeno dovelo do većih poremećaja tržišta. Za mnoge Slovačke godišnji odmor i doživljaj odmora pozicionira se ispred kupnje materijalnih stvari.

Agencije javljaju kako sve manje Slovaka organizirano kupuje apartmane, dok im hoteli postaju preskupi. U organiziranom segmentu sve se više okreću destinacijama poput Grčke i Turske.

Preliminarna procjena redoslijeda omiljenih destinacija u 2024.

Očekuje se kako će Hrvatska zadržati dominantnu poziciju na ljestvici omiljenih odmorišnih destinacija. U krugu konkurenata, očekuje se pojačani interes za „klasične“ destinacije – Grčku, Tursku, Bugarsku i Italiju.

Prognoze organizatora putovanja i zrakoplovnih prijevoznika za 2024.

Agencije predviđaju kako Slovaci čekaju početak 2024., kada će se bolje moći procijeniti ekonomska situacija, odnosno izgledi za smanjenje cijena energenata, inflacije i dr. Svi vjeruju i nadaju se da će želja za putovanjima biti velika, ali će biti od velikog značaja vidjeti koliko će građani moći izdvojiti za putovanja, hoće li ona biti kraća nego ranijih godina i sl.

Neki organizatori putovanja krenuli su s prodajom tijekom jesenskog razdoblja 2023. godine, uglavnom Grčke i Turske, budući da od nekih hrvatskih partnera nisu na vrijeme dobili cijene za 2024. godinu.

TURISTIČKA SEZONA 2024. – HRVATSKA

Okvirna procjena ukupnog broja dolazaka i noćenja u Hrvatskoj u 2024.

Pitanje je koliko će slovački građani osjetiti daljnja povećanja troškova te hoće li im obiteljski budžet omogućiti putovanja na odmor u inozemstvo.

Za sada, prodaja aranžmana odvija se korektno, kako za Hrvatsku tako i za druge mediteranske zemlje, iako je znatno pod utjecajem ekonomskih previranja.

Hrvatska je već u 2023. svrstana među "skuplje" destinacije, što je negativno ukoliko će cijene u 2024. i dalje rasti.

Za 2024. predviđamo rezultate u rangu 2023., s mogućim rastom do 5%, ovisno o tome koliko će negativna ekonomska situacija u konačnici utjecati na budžete kućanstava.

Najave zastupljenosti Hrvatske u programima organizatora putovanja i zrakoplovnih prijevoznika tijekom 2024.

Za 2024. većina TO/TA ne najavljuju veće promjene u strukturi ponude, iako su svjesni činjenice da gosti smještaj u obiteljskom smještaju sve više ugovaraju individualno te stoga proširuju ponudu u hotelskom smještaju, uz uvođenje u ponudu novih destinacija. Pitanje je hoće li se ponoviti situacija iz 2023., kada su mnogi hrvatski hoteli Slovacima već na početku godine javili da zaustavljaju buking te stoga nije bilo kapaciteta za prodaju. TO/TA vjeruju kako će interesa za putovanjima u Hrvatsku kod Slovaka biti, ali se boje da će se Slovaci okrenuti drugim destinacijama s povoljnijim cijenama.

Mjere koje bi prema mišljenju organizatora putovanja i drugih ključnih poslovnih dionika (prijevoznici, udruge/udruženja u turizmu i sl.) trebalo poduzeti u 2024.

Agencije od Hrvatske očekuju nastavak još snažnije promocije Hrvatske kao sigurne destinacije, jednako kao tijekom 2023. Hoće li Hrvatska za Slovake biti poželjna turistička destinacija za odmor, ovisiti će o formiranju cjenovne politike. Ukoliko cijene boravka u Hrvatskoj budu puno veće nego u konkurentskim mediteranskim zemljama, navedeno bi se moglo negativno odraziti na buking. Trend je da sve veći broj Slovaka putuje u Hrvatsku individualno, bez da koristi usluge slovačkih organizatora putovanja. Organizatori putovanja su mišljenja kako bi za njih partneri trebali izdvajati veće kapacitete. Za mnoge putnike koji u Hrvatsku dolaze automobilima, poželjno bi bilo ukidanje naplatnih kućica na kojima se nakon ukidanja graničnih prijelaza stvaraju gužve.